

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS

Prenumerata - Subscription
Amerikoje ir užsieniuose
metams - 1 year \$5.00
pusei metų - 6 months .. \$2.50

KELEIVIS

636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

KELEIVIS

Lithuanian Weekly
Published in So. Boston, Mass.
Since February 9, 1965

Address:

KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

NR. 19

SO. BOSTON, MASS., 1969 LIETUVIŲ ŠVIETIMO IR ŠEIMOS METŲ GEGUZĖS - MAY 7

65 - TIEJI METAI

"Keleivio" telefonas AN 8-3071

Second-class postage paid at Boston, Massachusetts

Atskiro numerio kaina 12 centų

Plėšrus liūtas apsimeta nekaltu avinėliu

Brežnevas apgaulingai kalba apie taikną sugyvenimą su kitų santvarkų valstybėmis, vaidina taikos apaštalą prieš savuosius ir svetimuosius tik propagandos ir Sovietijos savisaugos sumetimais.

Šiomet Gegužės Pirmąją kaip galėjo nustebinti neįprastą dieną Maskvos "taikingumas". Šį kartą jos Raudonojoje aikštėje nebuvo gėlių tankų vikšrai, nebuvo vežiojamos fabrikų kamino ilgumo raketos ir kiti pabūklai, o Sovietijos vadai negrūmojo pasauliui, ypač JAV, sunaikinti, sutrinti ar duoti gniuždantį atkirtį, kaip iki šiol girdėdavom.

Leonidas Brežnevas savo 20 minučių kalboje teigė, kad tik sovietų taikos ir koegzistencijos "troškimas" ir neva didžiulį norą ir pasiryžimą visus ginčytinus klausimus spręsti taikiu būdu, konferencijose, pasitarimuose. Tokia politika, esą, atitinkanti Lenino principus, kurie skelbia galimybę taikiai sugyventi su skirtingų sistemų tautomis ir valstybėmis.

Linksnuodamas taikos ir harmonijos reikalą pasaulyje, Brežnevas net neužsipuolė ir Vakarų Vokietijos, nuolatinio sovietų propagandos taikinio.

Tiesa, jis paminėjo sovietų karinių pajėgų stiprybę, bet jos esančios skirtos tik sovietų "liaudžiai apginti nuo užpuoliko".

Iš kur tas toks taikingumas? Kas čia atsitiko, kad maurojės liūtas staiga pradėjo mekenti avinėlius?

Aišku, tai nėra joks rusų komunistų ideologijos pasikeitimas, karingumo nusilpimas ar imperialistinio troškimo sumažėjimas. Tai tik apgalvotas taikingumo vaidinimas prieš tarptautinį komunistų partijų suvažiavimą Maskvoje, kur teks aiškintis ir dėl Čekoslovakijos okupacijos, kuri įvykdyta tik "taikos labui". Čia sovietų vadai nori prieš juos pasmerkusias Vakarų komunistų partijas atsisotai taikos apaštalų rūbuose ir iš anksto rengiasi taip vaidinti, kad anuos kiek galima daugiau įtikintu savo taikingumu ir tuo sumažintų kritikos balsus. Vadinasi, čia norima tik gražinti susipykusios komunistinės šeimynos taiką ir vienybę.

Iš kitos pusės sovietų strategus kiek pritildo ir ginkluotais konfliktais pasireiškusi Kinijos grėsmė. Tai labai reali dviejų frontų baimė, nes nėra abejonės, kad susikivirčius Kinijos pasienyje, tuojau imtų laisvintis

Sovietijos vakaruos pavergtos tautos, o įsipainiojus į karinius veiksmus vakaruos, griebtų rusiškąjį lokį už uodegos rytuose kinai. Dėl to ir tas nuduotas taikingumas.

Bet tai nereiškia, kad liūtui jau tikrai pradėjo augti avinėlio ragai ir vilna. Tai tik apskaičiuota apgaulė, kurią turime visi permatyti, ir nesileisti saldžiai užsūpami taikos sapno vaizdų, kurių tikrovėje visai nėra.

Vliko pirmininkas išvyko Europon

Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas balandžio 28 d. išvyko į Europą. Grįš apie gegužės mėn. vidurį. Vliko pirmininko pareigas eina vicepirmininkas J. Audėnas. (E)

Čekai nors šitaip reiškė protestą

Gegužės 1 d. policija saugojo, kad nebūtų draskomos sovietų vėliavos. Čekoslovakijos vėliavų buvo kur kas daugiau negu raudonųjų. Pilsenė 1.000 minia šaukė: "Šalin cenzūrą!" Usti ir Labem miestuose eisenos buvo atšauktos. Čia daug sovietų kariuomenės, bet tą dieną gatvėse jos nebuvo matyti.

Ruošia ateities politikos planus

Krašto apsaugos paskirtas Packard vadovauja ateities gynybos studijom. Esama 10 pasiūlymų. Vienas kraštutinis yra, sakysim, "tvirtovės planas". Pagal jį Amerika pasitrauktų iš visų pasaulio bazių, nesikištų į pasaulio reikalus, tik pati iki dantų apsiginklavusi tvarkytų savo vidaus reikalus. Ji būtų tokia stipri, kad jos niekas nedrįstų pulti.

Kitas kraštutinis planas siūlo Amerikai būti "pasaulio policininku", kovoti prieš kiekvieną agresiją visame pasaulyje, laikyti didelę kariuomenę įvairiose pasaulio bazėse ir atominiiais ginklais atgrasinti komunistus nuo mėginimo ką nors pulti. Mat, ir po paskutiniojo pasaulinio karo JAV ir buvo tokia jėga, kuri stabdė komunistų plėtimąsi.

Prezidentui teks pasirinkti vieną iš tų 10 pasiūlymų savo ateities politikai formuoti.

"Vasaros Baltieji Rūmai". Tai 5 miegamųjų kambarių namas San Clemente, Cal., kurį nupirko prezidentas Nixonas. Ten jis žada vasaromis poilsiuoti.

Visada reikėtų taip daryti

Sovietai neleido dviem JAV laikraščių korespondentams vykti į Ukrainą, todėl JAV vyriausybė uždraudė dviem sovietų žurnalistams išvykti iš Washingtono toliau nei 25 mylias.

JAV laikraštinių padėtis Sovietijoje yra kur kas sunkesnė, negu sovietų laikraštinių JAV-se. Sovietijoje reikalaujama, kad laikraštiniškai nepalaikytų tiesioginių santykių su piliečiais, kad jie santykių tik su tais, kuriuos "parūpins" valdžios įstaigos. Žinoma, iš tokių "parūpintų" žinių šaltinių laikraštiniškai nieko naujo negali sužinoti, tik pasenusią propagandą.

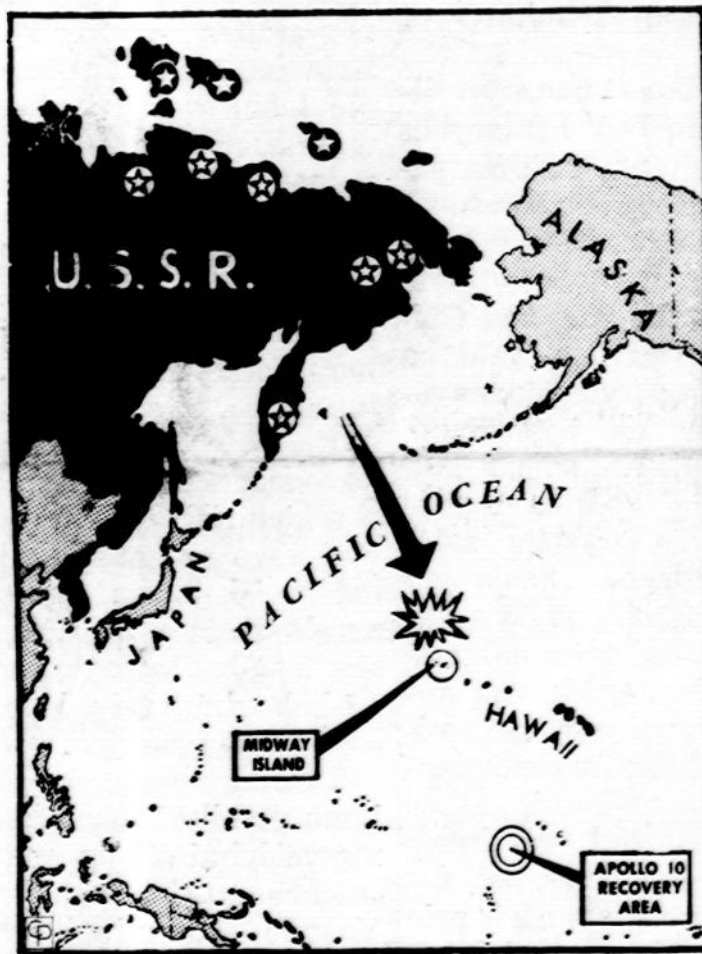
Gegužės 1-ji buvo rami

Šiomet Gegužės 1-ji praėjo palyginamai ramiai. Maskvoje nebuvo karinio parado, o tai retas įvykis. Iš komunistinių valstybių karinis paradas tebuvo tik Rytų Berlyne.

Prancūzijos darbo unijos atsisakė tą dieną demonstruoti, nes bijojo, kad gali prisidėti studentai ir sukelti riaušes. Tada būtų pasiteisnusi de Gaulle pranašystė, kad, jam pasitraukus, Prancūzijoje prasidės suirutė.

Sovietai giriasi savo galybe

Sovietijos generalinio štabo viršininkas maršalas Zacharovas "partijos žurnale" "Partijnaja Žizn" rašo, kad per paskutiniuosius metus Sovietų Sąjunga pasigamino didelį kiekį raketų, kurios gali pasiekti visus žemės kampus, nepaisydamos bet kokios priešraketinės gynybos. Jis ypač pabrėžė raketų įrengimus povandeniniuose laivuose ir motorizuotuose vežimuose.

Žemėlapyje penkiakampės žvaigždės rodo Sovietų Sąjungos raketų įrengimų vietas. Iš jų iki birželio 15 d. tęsiami bandymai, kurių taikynys yra Ramiajame vandenyne apie 300 mylių nuo Midway Island.

Londonė be unijos žinios paskelbė streiką darbininkai sutrukdė miesto centrą. Jie demonstravo tuo prieš vyriausybės sumanytą streikų suvaržymą. Vien Londone sutrukdė 150,000 darbininkų, ir dėl to sustojo darbas uoste ir neišėjo laikraščiai.

"Palikite mus ramybėje", sako Tito Sovietų Sąjungai. Jis pasiruošęs su sovietais kalbėtis skirtumams išlyginti ar nesusipratimams išaiškinti, bet, esą, Jugoslavija taip pat yra pasiruošusi nusukti galvą kiekvienam įsiveržėliui.

Mirė Indijos prezidentas Zakir Husein ir von Papen, kuris, Hitlerį paskyrus kancelieriu, buvo jo vicekancelieriu, vėliau ambasadorium Austrijoje ir Turkijoje.

JAV stiprėja mintis grąžinti dalį karių iš Vietnamo.

Lebano premjeras Rashid Karami, atsisakęs iš pareigų dėl kritikos parlamente, jis buvo kritikuojamas dėl netinkamo elgesio su Izraelio priešininkais, nusiėmusiais demonstrantais.

Dabartinis Čekoslovakijos komunistų vadas Husakas pasakė, kad šiemet nebus nei rinkimų nei partijos kongreso.

Žada pakelti socialinio draudimo pensijas

Greičiausia tai bus kitais metais. Mažiausia pensija būtų \$70. Pakels ir mokesčius apdedamą sumą.

Pensijas pakelti žadėjo buvęs prezidentas Johnsonas net 10%, prez. Nixonas pasiūlė 7% nuo kitų metų sausio 1 d. Bet galingojo "Ways and Means" komiteto pirmininkas Mills (demokratas) paskelbė, kad jis nėra linkęs šiemet svarstyti socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimą. Jis tai darys kitais metais. Mat, kitais metais bus rinkimai, todėl pensijų pakėlimu galima ir daugiau balsų rinkimuose laimėti.

Galima tikėtis, kad pensijos bus padidintos 10%, mažiausia pensija bus \$70. Bus pakelta ir mokesčiai apdedamąją uždarbio sumą. Dabar aukščiausia suma yra \$7,800. Ta suma bus pakelta iki \$12,000.

Pragyvenimui dideliais suoliais brangstant, pensijų, ypač mažai uždirbantiems, padidinimo klausimas yra labai svarbus, ir teliktų apgailestauti, jeigu jo sprendimas politikierių būtų nukeltas dar vėlesniam laikui.

Ten buv. prezidentas mažesnis

De Gaulle, pasitraukęs iš prezidento pareigų, tapo paprastu Colombey les Deux Eglises kaimo gyventoju. Jam valdžia beduoda vieną tarną, automobilį su šoferiu ir mėnesinę pensiją \$1,300. Be to, jis kaip Konstitucinės tarybos narys dar gaus apie \$1,400 per mėnesį. Taigi yra aprūpintas.

JAV buvę prezidentai gauna daug daugiau.

Naujųjų Rusijos carų žiaurumai

Kinijoje rodomas filmas, kuriame vaizduojami rusų žiaurumai nuo 17 amžiaus iki susidūrimų prie Ussuri upės. Visur rodoma, kaip žiauriai rusai elgėsi ir elgiasi su kiniečiais.

Ir Pravdoj reiškiamas susirūpinimas kinų priešsietiskomis nuotakomis ir net galimo karo grėsme.

Peru teisėjas buvo kontrabandininkas

New Yorke Kennedy aerodrome buvo suimtas Peru aukščiausiojo teismo teisėjas, mėginęs slapta įvežti \$166,000 vertės brangenybių.

Gen. Charles de Gaulle, 78 m. amž., pats pasitraukęs iš prezidento pareigų, kai paaiškėjo, kad balsuotojai atmetė jo reformų pasiūlymus.

Virsuje socialistas Gaston Defere, pasiskelbęs kandidatu į Prancūzijos prezidentus. Apačioje degaulistų partijos kandidatas buvęs premjeras George Pompidou.

Naujas Bolivijos prezidentas dr. Adolfo Siles, užėmęs helikopterio nelaimėje žuvusio prez. Barrientos vietą.

Smurtininkams negali būti vietos mokyklose

"Laisva, uginga, nežabota klišių, jaunyste, nežinai! I ateities žavingus plotus veržiesi amžinai". Taip sako mūsų poetas Aistis. Ir sako šventą teisybę, nes, jeigu jaunimas nesiveržty į "ateities žavingus plotus", jeigu jis neieškotų naujų kelių, gyvenimo pažangą sustotų. Bet, deja, ir jaunimas gali iškrypti iš tikro kelio pats, arba jį gali kiti iškreipti.

Kad tai gali būti, geriausias pavyzdys yra dabar įvairiose universitetuose keliamos riaušės. Ten studentai užima patalpas, meta laukan tarnautojus, net dekanus, naikina mokyklų turta, padarydami milžiniškų nuostolių. Žodžiu, jų veiksmai nesiskiria nuo paprastų chuliganų atliekamų veiksmų.

Neteisybė būtų už tai kaltę mesti visam jaunimui, visai studentijai. Tai daro gerai organizuotas vienetas, susibūręs į taip vadinamą Students for a Democratic Society (SDS), už kurio pečių neabejotinai stovi tie, kurie nori suardyti visą šio krašto gyvenimą, ir karingieji negrai. Žinovai sako, kad šių riaušių universitetuose kėlėjų tėva vos 2% visų studentų, kartais gal prie jų prisideda iki 8%... ir jie sustabdo visą tos ar kitos mokyklos darbą.

Gana pažangaus ir universiteto laisvę ginančio garsojo Harvardo universiteto prezidento Pusey žodžiais, tie riaušių kėlėjai "žino, ką jie daro; jiems nerūpi, kad universitetas būtų laisvų diskusijų vieta". Kitaip tariant, jiems terūpi sugriauti universitetą smurtu. Jie pradžioje patalpas užimdavo neapsiginklavę, o Cornello universitete jie jau atsinešė ir ginklus.

Tuo susirūpino ir prez. Nixonas. Jis pripažįsta, kad studentų balsas turi būti išklausytas, kad jie gali būti skirtingos nuomonės, bet jie negali universiteto valdyti, neleista vartoti smurtą, terorizuoti universiteto vadovybę, profesūrą. Negali būti nuolatinių neteisėtumų, jėgai, jei norime, kad JAV išliktų laisva mokykla.

Šį reikalą tirti žada ir kongresas.

Nėra abejonės, kad daug kas yra taisytina ir šių dienų universitetuose, bet tie pakeitimai turi būti ne šautuvas ir bombomis atliekami. Tai laisvų diskusijų reikalas.

Chuliganizmas niekur negali būti pakenčiamas, tuo labiau jam ne vieta mokslo įstaigose. Juk tiesiog neišsivaiduojama, kad studentai naikintų knygas, laboratorijas ir stumdėtų profesorius vardan pažangos. O taip yra.

Brunui Kalninsui 70 metų

Š. m. gegužės 7 d. dr. Bruno Kalninsui, Latvijos socialdemokratų partijos pirmininkui, sukanka 70 metų.

Gimė jis 1899 m. gegužės 7 d. latvių socialdemokratų šeimoje ir nuo pat jaunystės įsijungė į socialdemokratų sąjungą, į kovą dėl Latvijos laisvės ir darbininkų gerovės. 1918 metais, dar 21 metų jaunuolis, Br. Kalninsas jau Latvijos tautos tarybos narys ir vienas iš nepriklausomybės paskelbėjų. Dabar jis vienintelis tos tarybos narys, gyvenęs Vakarose, Stockholme. Nuo 1918 iki 1944 metų jis buvo Latvijos socialdemokratų partijos centro komiteto narys ir nuo 1920 iki 1934 metų — Latvijos seimo narys.

Vokiečių okupacijos metu Bruno Kalninsas buvo Latvijos Rezistencinio sąjūdžio vyr. vadovybės vicepirmininkas ir kaip toks palaikė ryšį su Lietuvos socialdemokratų partijos atstovais, ypač su prof. S. Kairiu, tuolaikiniu VLIKo pirmininku. 1944 metais buvo vokiečių Gestapo suimtas ir išsiųstas į Stutthofo koncentracijos stovyklą, kur tuo laikui pateko taip pat ir lietuvių rezistencijos vadovai.

Nuo 1947 metų Bruno Kalninsas yra Latvijos socialdemokratų uždienio komiteto pirmininkas ir partijos oficiozo "Brīvība" redaktoriaus. Per pastaruosius kelis metus jis yra taip pat Rytų ir Vid. Europos Socialistų Unijos pirmininkas.

Tarptautiniame socialistų sąjūdyje Br. Kalninsas dalyvauja nuo 1923 metų, kada

jis pirmą kartą nuvyko į Socialistų Internacionalo kongresą. Nuo to laiko jis nepraleido nei vieno tokio kongreso, ir retai kuriame jis nėra pasakęs kalbos. Nepriklausomybės laikotarpiu jis vadovavo latvių socialistinio jaunimo sporto organizacijai, su kuria taip pat važinėjo po Vakarų Europą. Todėl šiandien Bruno Kalninsas socialistų tarpe yra žinomas toli už savo tėvynės ribų. Jis yra ne tik geras kalbėtojas bei žurnalistas, bet ir kelių knygų autorius. Jis yra parašęs: "Kova dėl laisvės Baltijos kraštuose", 1950 m. (švediskai), Latvijos socialdemokratų partijos istorija, 1956 m. (latviškai) Sovietų propagandos valstybė, 1956 m. (vokiškai), Rusijos istorija, 1964 m. (švediskai) ir Agitprop, 1966 m.

Bruno Kalninsas santykiu su kitų kraštų socialistais visuomet draugiški ir nuoširdūs. Su lietuviu jis visuomet artimai bendradarbiavo, buvo net "Lietuvos žinių" užsienio korespondentas. Jis palaikė ryšius su lietuvių socialistiniu jaunimu, lankėsi su latvių delegacija Kaune ir dalyvavo sporto klubo "Viltis" iškilmėse. Emigracijoje jis artimai bendradarbiavo ir dabar bendradarbiauja su LSDP Užsienio Delegatūros vadovybe.

Lietuviai socialdemokratai linki jam, sulaukus šio brandaus amžiaus. Ilgiausių metų ir našaus darbo kovoję dėl Latvijos laisvės ir nepriklausomybės.

J. Vilčinskas

De Gaulle atsiskaitus, Prancūzijos laikinių prezidentu yra senato pirmininkas Alain Poyer. Jis sėdi korespondentų apsuptas Paryžiuje ir kalba apie įvykusius pasikeitimus.

Kas kitur rašoma

JAV LB VALDYBA BE PASITIKĖJIMO

Praeitame numery išspausdintą JAV LB tarybos posėdžių aprašymą čia papildome Naujienų korespondentų duomenimis ir įspūdziais.

Iš jų sužinojome, kad Chicago apygardos valdyba stengėsi sudaryti jaukias sąlygas tarybai posėdžiui, jiems "sukurti galimai kultūringesnę aplinką savoje pastogėje. Posėdžių salės status apdengė nauja gelumbe, tautinių raštų audiniais. Vaisių stalus apkrovė skanėstais. Žodžiu, visą aplinką parengė taip, kad sesijos žmonės turėtų rimties sąlygas susikaupimo ir taikos dvasioje spręsti gyvybines L. B-nės problemas. Bet, deja, sekant sesijos eigą ir prie geriausių norų negalėjai įžvelgti nei pareigos, nei tautinės atsakomybės jausmo, nei paprasčiausios žmogiskos pagarbos vienas kitam — veidai ir tonas liudijo tik karo stovį. Nepadėjo nė LB Tarybos pirmininko J. Kapočiaus autoritetingas žodis, kviečias visus posėdžiautojus atsiminti pilkojo lietuvių — bendruomenininkų — pagarbą ir pasitikėjimą Tarybos žmonėmis. Prašė šį pasitikėjimą nesuniekti, nesugriauti: visus reikalus spręsti kultūringa forma ir principu dvasioje. Bet tai buvo tik balsas tyruose. Partiniai demagoginiai manevrai vyko nuo sesijos pradžios iki pat galo — uždarymo. Ši karta jau galutinai viešai ir aiškiai išryškėjo vienos partinės grupės žmonių besąlyginės pastangos įvesti partinį reikalą į L. B-nę ir ją diktatoriškai užvaldyti", rašo Naujienos balandžio 28 d.

Daug laiko sugaišta tuštienės ginčams, Pusantrios valandos reikėjo, kol buvo priimtas paskutinės sesijos protokolai.

Kokios nuotaikos vyravo posėdžiuose, rodo ir šitoks faktas. Dr. L. Kriaučiūnas, Trečiosios Tautinių Šokių šventės pirmininkas, sugėbęs taip šventės reikalus tvarkyti, kad šventė davė net \$

13,000 pelno, "buvo tiesiog terorizuojamas vienos partinės grupės žmonių... Po dr. Kriaučiūno pranešimo apie šokių šventę, kurios samata buvo 72,000 dolerių ir pelnas 13,000 dol., kun. V. Dabušis pareiškė, kad čia nebuvo pranešimas, bet, girdi, propaganda. Šitai padėkoto žmogui už ilgų metų darbą ir puikius rezultatus".

Kai posėdžiui pirmininkavo kun. Dabušis, jis elgėsi diktatoriškai. "Jis parodė visą savo aroganciją... žūliai nesiskaitė su protesto pareiškimais, nedavė Tarybos nariams balso ir pravedė balsavimus taip, kaip jis ir jo partija norėjo".

7 nariai buvo įnešę pasiūlymą pareikšti nepasitikėjimą valdybai dėl jos aplinkraščių aukų rinkimo reikalu. Vasario 16 minėjimuose. Pakanka ir menko proto, kad tokiu atveju valdyba negali balsuoti, bet tuo metu pirmininkaujantis kun. Dabušis, kaip aukščiausio mišė, nesiskaitė su protestuojančiais, nedavė jiems balso.

Kaip jau rašyta, 16 narių protestuodami nebalsavo. Jų skaičiuje buvo ir 7 įnešusieji nepasitikėjimo pasiūlymą. Už balsavo 24 ir 3 prieš. Bet įsidėmėkime, kad balsavo 5 valdybos nariai. Jeigu jų balsus atimsime, tada už pasitikėjimą beliks 19. Antroji pusė 16 protestuodami nebalsavo ir 3 balsavo prieš, taigi vėl 19 buvo nepasitikinčių dabartiniu pirmininku Nainiu ir jo valdyba.

Naujienu korespondentas dar pastebi, kad reikia atimti ir dviejų valdybos draugu, jau senokai pakeitusių gyvenamąją vietą ir todėl praradusių teisę atstovauti savo rinkiminėm apygardom, balsus. Tada iš pasitikinčių liktų tik 17. Mažuma. Aišku, nepasitikėjimo pareiškimas.

Koks pakankamai saviarbo turintis asmuo gali sutikti tokiomis sąlygomis pasilikti savo pareigose? Nainys su savo valdyba nepasitraukė. Tuo jis paneigė ir demokratinio valdymosi principą.

Pažymėtina, kad du nariai (dr. Matulionis ir buvęs JAV valdybos pirm. Jasai-

tis) protestuodami prieš tokį balsavimą, atsisakė balsus skaičiuoti.

"Tarybos sesija išryškino faktą, kad L. B-nė serga ir ją reikalinga ne tik gydyti, bet ir skubiai operuoti", rašo Naujienos.

SPAUDA BEVARTANT

New York Times literatūros priedas recenzuoja lietuviškas Raso Gustaitės (rašosi: Rasa Gustaitis) veikalą "Turning On, kuri išleido MacMillan leidykla. Turi 326 psl. ir kainuoja \$6.95. Autorė siekė pavaizduoti tas "keliones" į anapus sveiko proto, kurioms nereikia narkotikų. Pagal recenzentą, čia — "one woman's trip beyond LSD through awareness expansion without drugs". Autorė esanti "top journalist-reporter". Taigi, ir vėl lietuviškos kilmės žmogus pakilo ne lietuvių kalba.

Amerikiečių lenku leidžiamas trimėnesinis The Polish Review skelbia, kad šiuo metu Lenkijoje gyvena 3,100 amerikiečių lenku, kuriems siunčiama Amerikos Social Security pensija. Valdžia ten jas išmoka šitai: 80% zlotais, 20% čekiais, kuriais galima pirkti "dolerinę" krautuvėse, valdžios užlaikomose komisarams ir saviesiems.

Rusijos žydų draugija New York'e išleido rusų kalba knyga O Russkom Evreistve, 1917-1967, kur yra įdomių dalykelių ir apie Lietuvos žydus. Surinkta įvairių straipsnių apie žydų gyvenimą buvusios Rusijos plėtose per 50 metų. Įdomu, kad vienas autorius Vilnį jau 1924 metais pavadė Sovietijai, kai iš tikrųjų ji valdė lenkai. Kitas straipsnyje pasakoja apie žydų gyvenimą Kaune nacių okupacijos metu. Neturi per daug gero žodžio lietuviams.

Washington'e išleista bolševizmą ir komunizmą pasiepiančių dainų ilgo grožio plokštelė. Viena tų dainų pajaukia Stalino-Hitlerio susibraišymą, dėl kurio Lietuva neteko savo nepriklausomybės. Gaida amerikiečiams žinomos O My Darling Clementine dainos, vardas taip pat: My Darling Party Line. Dainuojama:

In Old Moscow, in the Kremlin,
In the fall of '39,
Sat a Russian and a Prussian
Writing out a Party Line.
Now the Nazis and the Fuehrer
Stand within the Party Line.
All the Russians love the Prussians.
Volga Boatman sail the Rhine.

Apitiktis lietuviškas vertimas būtų:

Senoje Maskvoje, Kremliu
Tris dešimtys dešimtys
Sėdos rusas greta prūsų
Rašė: bus draugais tvirtais.
Dabar Fuehreris ir naciai
Laikos linijų vienu:
Visi rusai myli prūsą,
Rusas plaukioja Reinu.

Skaitysime laikraštį iš šimto mylių atstumo

Žinių rinkimas apie kitų valstybių politinį, ūkinį ir karinį pajėgumą vedamas tiek karo, tiek taikos metu. Tos žvalgybos pobūdis ir priemonės nuolat keičiasi, tobulėja. Šiandien tam reikalingi vartojamos jau tokios priemonės, apie kurias visai neseniai niekas ir nepasvajėjo.

Čia trumpai pakalbėsime apie šiuo metu žvalgybą erdvėje, kuri vykdoma sudėtingų įrengimų. Jų yra daug ir įvairių, skirtų įvairiems tikslams. Juos dabar žymi numeriais. Štai nr. 770 skirtas radaro šoninėms nuotraukoms, nr. 823 pagauna atominio sprogdimo radiaciją, nr. 920A turi geriausius šiuo metu fotografijos aparatus, kuriais iš erdvės vykdomi smulkūs žemės fotografavimai ir t.t.

Tų renginių skaičius vis auga, vis tobulėja, ir, žinoma, ta žvalgyba jų pagalba vis brangiau atsieina. Sakoma, kad dabar tam reikalingi JAV išleidžia kasmet apie 4 milijonus dolerių.

Va, keli pavyzdžiai, kokią žvalgybą gali pasiekti. I erdvę paleisti įrengimai su tobuliausiais fotografijos aparatais gali fotografuoti žemę iš 100 mylių atstumo. Imkime vieną jų nuotrauką.

Hooverio instituto Kalifornijoje leidžiamas trimėsenis The Russian Review vėliausiam numeryje apžvelgė maršalo Tuchačevskio bylą ir sako, kad tikro atsakymo dar vis nėra, kodėl Stalinas maršalą, o vėliau ir 35,000 kitų kariškių nežmoniška išžudė. Šių kariškių tarpe pačiomis pirmomis dienomis nugalabinti ir Lietuvoje gimę Vytautas Putna ir Uborevičius. Stalino įsakymu, medžiaga bylai surinko slaptoji NKVD policija, bet jai pagalbon atėjo ir nacių policija (Heydrichas), kur rolę suvaidino ir lietuviška pavarde turintis "schutzstaffelio" majoras Naujocks (Naujokas), kuris rusų šnipui už 50,000 markių pardavė fotostatus Tuchačevskio su naciais nedarytų samokslų kopijas.

Bostone einas armėnų Hairenik pagiria Illinois kongresmaną Derwinskį už pasmerkimą didrusį okupacijos Čekoslovakijoje. Prisimena, kad tas pats kongresmanas Tarparlamentarines sąjungos posėdyje Peru sostinėj Limoj pravedė okupaciją smerkiančią rezoliuciją, kuri buvo ypač nemaloni Sovietijos delegacijos pirmininkui J. Palekuiui.

New York Times korespondentų apybraižoje Sovietijos 50 metų sukakties proga daug kalbama apie jos ekonomiką, švietimą, labdarą, literatūrą, teatrą, muziką, sveikatą, sportą, bet tylosis praleidžiamas faktas apie jos tautų išsilavinimo siekimus, apie rusų šovinizmą, pastangas kitas tautas surusinti ir panašius reiškinius. Ir tai nutyli laikraštis, kuris gijasi, spausdinąs "All the news that's fit to print".

kurioje matome visą Maskvą. Antroje, kuri padaryta jau su pagalba teleskopu, matome vieną Maskvos gatvę su visom smulkmenom. O štai trečiojoje jau galime aiškiai matyti žmogų, einantį gatve. Atrodo, lyg ta nuotrauka būtų padaryta iš kelių pėdų atstumo. Šiandien iš 100 mylių atstumo jau visai aiškiai nufotografuojamas 1 pėdos dydžio daiktas. Specialistai sako, kad netrukus iš tokio atstumo bus galima žemėje skaityti laikraštį.

O štai ir kitos rūšies tu erdvėn paleistu įrengimų suteikiami duomenys.

Vieni gali iš tolimos erdvės klausyti telefoniniu pasikabėjimu žemėje. Kiti gali pastebėti upes, prie kurios yra atominių įrengimų, vandenys temperatūros pakilimą ir tuo būdu nustatyti tos įmonės gamybos dydį.

Yra įrengimų, kurie iš tolimos erdvės mūsų akiai nepažaujamą infraraudonųjų spindulių pagalba gali žemėje matyti viską. Tiems spinduliams negali pastoti kelio nei tamsa, nei miškas ar kitos užžangos. Tos rūšies įrengimai gali nustatyti prieš balistinių pabūklų vietas, iš anksto pasakyti apie pasirengimus požeminiams atominiams sprogdinimams ir kt. Dabar jau turima aparatų, kurie pastebi atominius sprogdinimus net už 70,000 mylių.

Todėl buvęs prezidentas Johnsonas ne tik šiaip sau pasakė, bet jis tikrai žino, kiek priešas turi balistinių raketų.

Dabar turint tiek tobulų žvalgybos priemonių, atpuola ir tie ilgai su Sovietų Sąjunga nusiginklavimo pasitarimuose vesti ginčai, dėl kontrolės. Tada sovietai joki būdu nesutiko leisti tarptautinei komisijai savo teritoriją tikrinti, ar vykdomi nusiginklavimo susitarimai. Čruščiovas, pavzdžiui, tada vaizdžiai pasakė, kad sovietai niekada neįsisia amerikiečių stebėtojų į savo "virtuves". Šiandien tie ginčai nebereikalingi, nes ir be dabartinių Kremliaus valdovų leidimo JAV gali matyti ir girdėti, kas tose Sovietijos "virtuvėse" verdamas ar dar maišoma tolimesnei ar artimesnei atečiai.

Žmogus, nemokąs mylėti savo motinos, negerbias jos, nėra vertas vadintis nė žmogumo.

Vysk. Pr. Bučys

Visa, kas aš esu, kas man yra gera ar bloga — visa tai mano motinos nuopelnas.

Napoleonas

Kas aš esu ir kuo galiu tikėtis būti, už viską esu dėkingas savo motinai.

Lincolnas

Motina, reikia bučiuoti kiekvieną žemės pėdą, kurią yra palietusi tavo koja.

H. Heine

Visa pasaulį padėk ant svarstykių — mano motina atsvers.

Longfellow

Žiurovas

KAS NIEKO NEVEIKIA,
TO NIEKAS NEPĖIKIA.

Amerikos Lietuvių Gyvenimas

KAS SKAITO BAKO,
TAS DUONGS NEPRABO.

Vieneri metai be S. Bakano

Senesniejiems mūsų spaudos skaitytojams yra gerai žinomas Stasio Bakano vardas, nes jis per virš 50 metų plačiai rašydavo korespondencijas iš Pittsburgho ir šiaip straipsnius, ypač darbo unių ir visuomeninio pobūdžio klausimais. Ne visada jis pasirašydavo savo pavardę, tačiau mes jį atpažindavome, kai jis pasirašydavo "Reporteris", "Korespondentas", "Velionis" ar kaip kitaip.

Stasys Bakanas buvo gimęs 1890 m. birželio 3 d. mažajame Jono ir Elzbieta Bakano šeimoje. Gimimo vieta — Adomaitiškių kaimas, Veliuonos valsčius, susijęs su 7 šeima.

Dėl vargingo gyvenimo jis jokios mokyklos negalėjo lankyti, o turėjo tenkintis savo namų "Vargo mokykla". Tik atgavęs lietuvišką spaudą ir viešai pasirodžius Lietuvoje laikraščiams ir knygoms, Bakanas daugiau iš jų išmoko skaityti ir rašyti ir, jau būdamas 17 metų jaunuolis, padėjo rašyti žinutes į Rygos Naujienas ir į Lietuvos Ūkininką.

Jo jaunystės dienų gyvenimas buvo sunkus. Šeima buvo didelė, o žemės vos 3 hektarai, ir todėl vos sulaukus 12 metų amžiaus jau teko eiti uždarbiauti.

Sulaukęs 21 m. amžiaus, jis 1911 metais apleidžia tėviskę ir atvyksta Amerikon,

į Pittsburgho apylinkėje esantį mažą miestelį Bridgeville, Pa., kur gyveno jo tėvo brolis, dėdė Antanas Bakanas. Šioji apylinkė pasižymi didžiulėmis anglių kasyklomis, todėl nestebėtina, kad ir Stasys Bakanas savo karjerą Amerikoje pradėjo angliakasiu.

Cia jau buvo gana daug lietuvių, dirbančių anglių kasyklose. Jų tarpe siautė girtavimas su visomis savo negatyvomis pasekmėmis — muštynėmis, bylinėjimais ir kt. Iš čia gyvenančių lietuvių laikraščius mažai kas skaitė, lietuviškų organizacijų visai nebuvo. Tai čia, tame užmirštam kampelyje, Bridgeville, Pa., ir prasideda Stasio Bakano visuomeninė ir organizacinė veikla.

Siek tiek susipažinęs su aplinka, Stasys Bakanas pradeda rašinėti žinutes į laikraščius: "Lietuva, vėliau į Naujienas, Tėvynę ir Keleivį".

Po didelio vargo ir pastangų 1918 metais jam patsisekė gauti darbą prie geležinkelio pečkuriu. Nors darbas prie geležinkelio buvo geras, bet visa bėda buvo ta, kad nepastovus. Darbams sumažėjus, visada atleidžiami jaunesni darbininkai. Tais atleidimo laikotarpiais tekėdavo patūti ir be jokio darbo. Tačiau 1925 m. Stasys gauna gerą ir pastovų darbą didžiulėje Pensilvanijos valstijos lignoninėje Power Plant, Mayview, Pa., netoli Bridgeville miestelio.

Visi tie darbai, iš kurių St. Bakanas pelnėsi savo kasdieninę duoną, buvo unijiniai. Todėl Stasys nuo pat atvykimo priklausė unijoms.

Velionio Stasio pastangomis, Bridgeville miestelyje buvo įkurta SLA 90 kuopa, kuriai jis per visą savo amžių vadovavo. Jo pastangomis daugiausia kuopa ir išilankė per virš 50 metų, nes jis pats paskutiniaisiais metais atlikdavo senesniųjų narius jų namuose ir taip jų mokesčius surinkdavo.

Stasys Bakanas buvo tikras organizatorius. Jis ne tik suorganizavo ir įkūrė eilę SLA kuopų vakarinėje Pensilvanijoje, bet taip pat daugiausia yra prisidėjęs organizuojant 3-čiai anskriti Pittsburghe. Jis įkūrė ir priklauso prie daugelio liet. organizacijų. Stasys Bakanas jėse turėdavo vadovaujančias pareigas. Jas reikėjo atlikti laisvalaikio.

Jo iniciatyva buvo įkurtas Pittsburghe Draugijų Ryšys, kuris vėliau pasivadino Amerikos Lietuvių Tarybos Pittsburgho skyrius.

Stasi Bakana visi pažino, kaip socialistinių demokratinių pažiūrų asmenį, priklausančią Socialdemokratų Sąjungai.

Visi jį gerbė, nes Stasys buvo tolerantas. Jis mokėjo pagerbti kitų įsitikinimų žmones ir sugebėjo su visais bendrai ir sutartinai dirbti ten, kur reikėjo bendrų pastangų mūsų tautos reikalems ginti. Todėl nestebėtina, kad Stasys Bakanas taip uoliai ir nuosirdžiai dirbo ALTe nuo pat jo įsikūrimo iki paskutiniųjų savo gyvenimo dienų. Stasys Bakanas ne tik vadovavo ALTo skyriui, bet jį daugelį metų buvo ir ALTo centriniame direktoriato. Jis taip pat kurį laiką buvo ir BALFo centro direktorium. Pittsburghe įsikūrus Lietuvių Radio Klubui, jame keletą metų pirminkavo, o vėliau, man paėmus Lietuvių Radijo programoms vadovauti, jis visada buvo pasirengęs padėti savo patarimais ir darbu. Na, o organizuojant antrąjį skridimą į Lietuvą, Stasys Bakaras pirmininkavo Pittsburgho skyriaus komitetui, kuris rūpinosi to skridimo finansavimą paremti. Įvedus Naujienose Pittsburgho skyrių, Stasys bent trečdalį to skyriaus užpildydavo žiniomis. Jis buvo gabus korespondentas, ypatingai vaizdžiai aprašydavo darbininkų ir unių reikalus.

Mane su Stasiu riša ne tik giminytės ryšiai (mat, jis buvo mano žmonos tėvis), bet ir bendri lietuviški reikalai.

Stasio Bakano jau nėra mūsų tarpe. Jis mirė prieš metus, tai yra 1969 m. gegužės 17 d. Pasigenda Stasio Bakano jo šeimynelė, jo brolių vaikučiai Lietuvoje, podukros Gertruda ir Martha, draugai, laikraščių (Tėvynės, Keleivio, Naujienų)

skaitytojai, SLA nariai ir SLA seimų dalyviai.

Stasys Bakanas nebematys savo gimtojo krašto, jo numylėtos Veliuonos, tačiau jo darbai ir pastangos atgauti Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę nebus pamiršti. Taip, Stasys Bakanas iškelavo amžinybėn... Mes, gyvieji, sekdami jo pavyzdį, privalome ir toliau dirbti savo tautiečių ir visos tautos labui.

Išėkis ramybėje, mielas Stasy, mes tavęs niekad, o niekad nepamiršime!

Povilas Dargis

DAR APIE DR. K. AVIZONĮ

Keleivio nr. 17 buvo rašyta, kad balandžio 20 d. S. Karolinoj mirė istorijos profesorius dr. Konstantinas Avizonis. Be to, kas ten buvo rašyta, dar norime papildyti J.P. suteiktais duomenimis:

Stambiausi a.a. Konstantino Avizonio mokslo darbai: Die Entstehung und Entwicklung des litauischen Adels bis zur litauisch-polnischen Union 1385 (Berlyno disertacija, 1932 m.); Lietuvių kilimo iš romėnų teorija XV-XVI a. (Praeitis, III, 1939, p. 1-30); Stanislovo Albro Radvilo "Memoriale" (Lietuvos Praeitis, I, p. 211-292); Bajorai valstybiniai Lietuvos gyvenime Vazų laikais, 1940; Švietimas Lietuvoje XVII-jo amžiaus pirmoje pusėje (Lietuvos Praeitis, I, 1941, p. 541-569); Bendroji rusinimo politika. Rusinimo politikos istorinė raida 1863 m. (Kovos metai dėl savosios spaudos, Chicago, 1957, p. 21-65); Pastabos dėl "naujojiško" V. T. Pašutos Lietuvos valstybinės pradžios aiškinimo (Lituanistikos Darbai, I, 1966, p. 89-93) ir kt. Jis bendradarbiavo įvairiose amerikiniuose istorinių žurnaluose. Buvo vienas iš pagrindinių Lietuvių Enciklopedijos bendradarbių Lietuvoje, Lenkijos ir Rusijos istorijos klausimais.

Laidotuvis dalyvavo Avizonių šeimos nariai ir giminės. Pamaldos už velionį buvo laikomos Elon College Community Church. Studentų chorai pagiedodavo lietuviškai giesmės posmą. Magnolia kapinėse Elon College atsisveikinimo žodį tarė prof. Jonas Puzinas Lituanistikos instituto ir Lietuvių Enciklopedijos vardu. Elon kolegijos prezidentas dr. J. E. Danelis ir gimnazijos draugų vardu Povilas Labanauskas.

Po laidotuvių lietuviškų papročių šeima suruošė visiems dalyviams pietus.

NADAS RASTENIS
AMERIKIEČIŲ ŽURNALAI

Baltimorėj leidžiamo Sci-mitar and Song žurnalo šių metų nr. 2-ras papuoštas Nado Rastenio portretu. Jame yra trumpa N. Rastenio biografija, jo originaliųjų ir jo išverstų į anglų kalbą Elenos Tumišenės, Kazio Binkio, Kleofa Jurgelionio ir Antano Baranausko eilėraščių.

LONG BEACH, CALIF.

Laukiame "Pavasario šūpinio"

Lietuvių Fondo Long Beach apylinkės vėjus komitetas rengia vakarą — "Pavasario šūpinį". Jis bus gegužės 24 d. (šeštadienį) 6 val. vak., Machinist Building salėje, 728 Elm Ave., Long Beach, Calif.

Lietuvos generalinis konsulas dr. Juozas J. Bielskis kalbės apie Lietuvių Fondo reikšmę ir jo tikslą. Meninę programą atliks aktorai Ona Mironienė, Andrius Mironas ir muzikas Stasys Kalvaitis.

Įėjimas (su vakariene) 2 dol., vaikams 1 dol.

Veiks bufetas, bus muzika ir šokiai.

Visas gautas pelnas skiriamas Lietuvių Fondui.

Vietos ir apylinkės lietuvių nuosirdžiai prašomi į šį rengimą atsilankyti ir tuo paremti kitų Lietuvių Fondo tikslą.

D.M.

IS NIAGAROS

Du didieji rengimai bendromis jėgomis

Pirmas rengimas ruošiamas Wellando ir apylinkės medžiotojų ir meškeriojų klubo "Lituanica". Tai kartūnų balius, kuris įvyks birželio 1 d. Wellande "The Ukrainian Cultural Center" salėje. Salė yra nauja, moderni, miško pavėsyje. Čia jau buvo du tokie kartūnų baliai. Jie sutraukdavo daug svečių, nes prie klubo priklausė nariu iš Buffalo, Hamiltono, Niagara Falls, St. Catharines ir kitų vietovių.

Už kartūno sukneles bus skiriamos piniginės dovanos. Bus ir kitokių staigmenų. Sekite lietuvių spauda ir ruoškitės kartūnų balijų dalyvauti.

Antras rengimas — Joninės, kurios bus birželio 28 dieną St. Denis parapijos salėje. St. Catharines mieste. Šias Jonines ruošia skautų rėmėjai. Joninių pelnas skiriamas viso Niagaros pusiasalio skautams paremti. Pasiruošimui Joninėms jau pradėti. Darbas vyksta sklandžiai. Ju rengime dalyvauja energingas veikėjas Stenonas Šatkus. Programa atliks Hamiltono menininkai. Ji bus labai įdomi, bet apie tai vėliau.

Kadangi į Jonis suvažiuoja daug lietuvių iš JAV, tai šiemet jie bus specialiai pagerbti.

J.S.

Motina į šeimos gyvenimą

Įnešė šilumą ir giedrą, kuri veikė ne tik mus, vaikus. Nesąmoningai jos pasiilgdavau mažas mokyklon išvažiuodamas ir vėl ją pajusdavau namo grįžęs.

Prof. St. Kairys

TREČDALIS ŽEMĖS

PRIKLAUSO VALDŽIAI

Taip yra JAV-se. Dauguma tos žemės yra vakaruose, Arizonoje ir Kalifornijoje daugiau nei pusė žemės priklauso valstijai, Idaho ir Utah valstijose privatiems asmenims tepriklauso tik trečdalis žemės ploto, o Alaskoj valdžiai priklauso net 97%.

Plotai, kurie brangūs savo nepalietu grožiu, yra paskelbti viešaisiais valstybiniais parkais. Tokiu yra 33, ju plotas 14 mil. akrų. Tai miškai, kalnai, lygumos, dar daug kur žmogaus kojos nepalietos. Aštuonių milijonų akrų plotai 81 vietovėje yra išskirti kaip gamtos paminklai, turintieji ypatingos reikšmės geologiniui, mokslinui ar istorinui požiūriu. Valdžiai priklauso 187,500, 000 akrų miškų, iš kurių gaunama 24% viso krašto miško gaminių.

10 mil. akrų žemės yra skirta paukščių ir žvėrių apsaugai.

Be visu to ploto, priklausančių valdžiai ir skirtų jau minėtiems tikslams, federalinė valdžia dar turi apie 500 mil. akrų nenaudojamos žemės. Iš to fondo pamažu perleidžiama valstijoms ar privatiems asmenims arba išnuomojama ilgam laikui.

Dalis valdžiai priklausančios žemės nėra tinkama žmogui naudotis, bet JAV dar yra daug plotų, kuriuos, nususinus ar irengus drėkinimą, galima būtų panaudoti žemės ūkiui. Žodžiu, žemės žmogui gyventi ir iš jos maitintis šiame krašte dar netrūksta.

AUKOS AMERIKOS
LIETUVIŲ TARYBAI

Amerikos Lietuvių Taryba po šių metų Vasario 16 d. mirėjų gavo aukų iš 57 lietuviškų organizacijų ar ALTo skyrių. Jų tarpe buvo septynios LB apylinkės, prisijungusios surinktas aukas tiesiog ALToi.

Laisvės darbo reikalams aukas rinko ir ALToi prisijungė septynių parapijų kunigai: prel. L. Mendelis, Baltimore, kun. S. Morkūnas, Sioux City, kun. S. Saulėnas, Cambridge, Mass., kun. A. Vainauskas, Nashua, N.H., kun. J. Zuromskis, Lowell, Mass., kun. A. Abramčinskas, Norwood, Mass., kun. V. Martinkus, Providence, R.I.

Daugiausia aukų (iš eilės): Chicago, Detroitas, Bostonas, N. Yorkas, Brocktonas, Los Angeles, Miami, Rockfordas, St. Petersburgas, New Britain, Lake County, Indiana, ir Kenosha.

Ar yra žmonių kalboje

žodis meilės, saldus, brangesnis už žodį "motina"? Jame yra sudėta visa ta meilė, kokia tik besutelpa žmoguje, visas tas užmiršimas savęs dėl kitų, koks tik yra žmogaus pakeliamas.

Marija Pečkauskaitė

Mary Reynolds iš Port Angeles, Cal., rodo savo naują gimį kitiems šeimos nariams. Ji pagimdė jį savo namuose, nes, sako, dabartinės didelės gimdymo ligoninėje išlaidos jai esančios nepakeliamos.

PODAROGIFTS, INC.

Geros
Naujienos

MES VĖL PRIIMAME
UŽSAKYMUS
SALDYTUVAMS

Ekselentiškos
kainos

MOTOCIKLAI
MOTORINIAI
SKUTERIAI
MOTORINIAI
DVIRAČIAI

SALDYTUVAI:

2181 Zil-Moskva	240 ltr.	\$236.33
2182 Oka-3	200 ltr.	\$212.11
2183 Yuryzan	175 ltr.	\$196.00
2184 Orsk (KX-0100)	120 ltr.	\$191.89
2185 Minsk-2	119 ltr.	\$169.67
2186 Biryusa	160 ltr.	\$191.89
2187 Mir	125 ltr.	161.56
2188 Saratov 2	85 ltr.	\$111.11
2189 Dnepr ar Donbas	165 ltr.	\$151.56

MOTOCIKLAI:

2111 Ural-2 M-63 U su šoni.	ne priekaba ..	\$771.60
2112 K-750 M su šonine priekaba		\$740.74
2113 Jupiter-IZH-2 su šonine priekaba		\$377.11
2114 Juniter IZH-2		\$270.89
2115 IZH-Planeta su dviem sėdynėmis		\$258.33
2116 Voskhod su dviem sėdynėmis		\$203.33
2117 M-105, 1 cilindras, 7HP, 123.5 c.c.		\$145.83

MOTORINIAI SKUTERIAI ir
MOTORINIAI DVIRAČIAI:
2121 Tula-tourist, 10 H.P., 199 c.c. \$225.00
2122 Viatka-VP-150 M. 6 HP 148 c.c. \$145.89
2123 RIGA-3, 2 H.P., 55 c.c. \$79.22

Pristatoma tuojau!

SKUBINKITE SAVO UŽSAKYMUS!

PADAROGIFTS, INC.

220 PARK AVE. SOUTH

NEW YORK, N.Y. 10003. Tel. 212-228-9547

arba į prie jo prisiglaudusias firmas:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 St., New York, N.Y. 10036

Tel.: 212 CI 5-7905

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

1776 Broadway, New York, N.Y. 10019

Tel.: 212-581-6590; 581-7729

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106

Tel.: 215 WA 5-3455

Keleivio prenumerata - gera
dovana visokiomis progomis!

Iš pavergtos Lietuvos

Rusai okupantai, šalin iš Lietuvos!

Meno saviveiklininko nusiskundimas

Ilgametis meno saviveiklos vadovas R. Markūnas straipsnyje "Meno saviveikla ar saviveiklos menas" Švyturio žurnale nusiskundžia formalizmu ir darbo entuziazmo stoka meno saviveiklos darbe. Esą, reikalaujama, kad kaimo kultūros namai turėtų chorą (ir būtinai didelį), dramos kolektyvą. Artėjant kokiui šventei, tuoj sujuda visas rajono aktyvas: "I aplinkinių kultūros namus žodžiu, raštu ir telefonu skrieja keliasdešimt kelintas rimtas išpėjimas, įpareigojimai įstaigų, įmonių ir ūkio vadovams, kiek jie turi "pristatyti" dainininkų ir šokėjų". Sukranta, žinoma, chorų ir šokių kolektyvai, o kiti rateliai (dramos, kraštotyros, fotografijos, margučių dažymo) "atostogauja", nes "kaimo kultūrai vadovauja vienas du žmonės". Tat meno kolektyvai negali būti reikiamai paruošti. Taigi, kaip sako R. Markūnas, "darome meno saviveiklą. Tik vis dar neįsistatome saviveiklos meno. Pernelyg jau dažnai "privailomi vaisiai". Lyg vaikui žuvų taukai".

Nustatoma, kad kultūros namuose būtinai būtų tam tikras skaičius ratelių. "Jei yra, žinoma, tegul ir būna, bet kam trinkti galvas vadovui, jeigu jis turi tik tris ratelius, bet gausiai ir mielai lankomus!"

Ne visur vienodi žmonės, ne visur tie patys specialistai, o pagaliau tai net gražu — štai tų kultūros namų garbūs artistai, o anų šokėjai: šių dūdorai o dar kiti turi nepakartojamą pokštinių — konferansė. Ar ne tada ir bus galima pradėti kalbą apie meistriskumą, meną ir kultūrą, kai atsirisime nuo kojos girnapusę, vardu "masiškumas"? Masiškumas! Už ką kovojame? Kad estradoje sustotų visas kolūkis, o žiūrėtų pirmininkas, buhalteris ir melžėjos? Ar ne geriau būtų, jei scenoje gražiai pasirodytų pirmininkas, buhalteris ir melžėjos, o salėje susirinktų visas kolūkis... Kelkime kultūrą scenoje ir masiškumą salėje, o ne atvirkščiai!...

Mirė dr. J. Statkevičius

Balandžio 4 d. Panevėžy mirė gydytojas Jonas Statkevičius, 72 m. amžiaus. Gydytojas Statkevičius, Lietuvos universiteto auklėtinis, buvo asistentas anatomijos katedroje, 1928-31 gydytojas karo ligoninėje Kaune, 1931-33 m. asistentas ausies-gerklės katedroje, o nuo 1933 m. iki mirties — ausies-gerklės ligų skyriaus vedėjas Panevėžio ligoninėje. Pranešime apie jo mirtį rašoma: "Tai gydytojas-karys, nepalikęs savo darbo baro nei sunkiausiais karo metais, nei paskutinėmis savo gyvenimo dienomis."

Mirė S. Blinstrubas

Balandžio 19 d. Vilniuje mirė 68 m. eidamas Mokslių Akademijos fizikos ir matematikos instituto vyresnysis mokslinis bendradarbis, technikos mokslų dagtaras inž. Stasys Blinstrubas.

Velionis gimęs Šiauliuose, inžinerijos mokslus baigė Belgijoje, nepriklausomoje Lietuvoje dirbo Kauno, Klaipėdos ir Vilniaus radijo stotyse, yra parašęs kelias dešimtis mokslinių darbų.

Padarė sudėtingą operaciją

Balandžio 14 d. Vilniaus klinikinėje ligoninėje buvo atlikta sudėtinga širdies operacija — pakeisti trys sutrikę širdies vožtuvai. Operacijos metu širdis buvo sustabdyta ir pavaduota dirbtiniu kraujo apytakos varikliu 80 minučių. Operacijoje dalyvavo 25 specialistai, vadovaujami prof. Algimanto Marcinkevičiaus.

Operacija buvo padaryta Vincui Kiudeliui, elektrosuvarintojui iš Giliogirio kaimo, Plungės rajono. Ligoninui 40 metų amžiaus.

Degtinės auka

Vilniaus Valstiečių Laikraščio balandžio 5 d. papasakojo tokį vaizdelį iš Kalėnų (Jonavos raj.) sovchozo:

"Šeštadienio vakare... šėrikai Grigorijus Čečenikovas ir Vladimiras Šatinskas gerokai "truktelėjo". Sekmadienį iš pat ryto vėl susirinko. Dabar gerė keturiose: Grigorijus Čečenikovas, Antanas Kuncevičius, Grigorijus Anisimenka, Vladimiras Šatinskas... Vėliau kompanija persikėlė pas Vasilkovus. Iš šių namų arklių šėrikai išėjo arklių šerti. Arkliedėje tik ką buvę geriausi draugai susipyko. Dėl ko? Nesutarė, kuris pirmasis turi įeiti į pašarų sandėlį... Čečenikovas rėžė Šatinskui per galvą ir... ramiausiai parėjo namo".

Toliau — Čečenikovo vaikui sunerimo, nubėgo į arklius, rado kruviną Šatinską, partempė namo jau šamones netekusį. Ten niekas nekėlė į jį dėmesio. Čečenikovienė esanti pratusi prie tokių vaizdų, nes degtindarė... Po kelių valandų Šatinskas ten ir mirė. "Ir vis per tą degtinę", aimanuoja korespondentas: "Vieną atvežė į teisiųjų suolą, antram atėmė gyvybę"... Ir dar paaiškinimas: "Girtų ginčai, vaidai, muštynės Čečenikovo namuose buvo nuolatinis reiškinys"... (E)

Mes atstovaujame organizuotam terorui. Mes nepripažįstame pasigailejimo.

Deržinskis.

pirmasis baisiosios komunistų slapstosios policijos viršininkas

Virsuje Šiaurės Airijoje riaušinių susprogdintas vandentiekio vamzdis, todėl sostinėje Belfasto vandens vartojimas suvaržytas. Apačioje mergaitė leidžia vandenį į mažą indelį.

Melžėjų padėtis bolševikų dvare

D. Digrienė "Tarybinėje Moteryje" šiaip aprašo savo išpučius iš "Vienybės" kolchozo Kelmės rajone:

"Gruodžio pradžioje buvau ir Kelmės rajono "Vienybės" kolūkyje. Ukis rajone laikomas stipriu. Ekonominškai žymiai stipresnis už Zdanovą (kolchozas Raseinių rajone). Manau, susipažinsiu su moterimis, pasiūkėsiu. Užsukau į pirmoje brigadoje, netoli raštinės, esančią fermą.

Buvo pavakarys. Melžėjos rinkosi į darbą. Sustojome kieme ir kalbamės. O šaltukas spaudžia.

— Gal eisime į kambarį pasišneketi, nes lauke šalta, — sakau.

Moterys susižvalgė, ir visos būrys pasukome fermų pusėn.

— Tai gal į tvartą eime, šilčiau bus, — pasiūlė viena. Pasišneketi į tvartą! Nieko sau...

— Arba į sandėliuką, čia tokį kampat turime.

Ką darysi, einame. Pusė kambario prireikiuota bidonų (čia juos plauna). Grindys cementinės, šlapios. Suklypęs stalas, taburetė dviem kojoms — tai visi baldai. Tokį poilsio kambarį turi vienuolika melžėjų.

— Kai veršiuojasi karvės, tai sėdime tvarte, — lyg teisinasi moterys.

O paskui neiškenčia:

— Muilo jau mėnuo kaip nenuperka!

— Rankšluosčių nėra!

— Darbo rūbų ir avalynės neturime kur išsidžiovinti, nešamės namo.

— Karšto vandens nėra. Kai vasarą sugedo vandens šildytuvai, tai iki šiol nesutaisė. Bidonus šaltu vandeniu plauname. Rankas gelia.

— Miltus iš sandėlio per visą kiemą ant pečių po 30-40 kg tampome. O pavasarį ir rudeni aplink fermą purvynas neišbrendamas.

— Tvartai blogai apšviesti, pušinėjame aplink karves.

— Zootechnikas fermose — lyg jaunas mėnuo.

Piktai kalbėjo moterys. Susinervino.

Grįžtu į rašinę. Pirmininko D. Apockino nerandu, tai bandau šneketi su zootechniku Simu Marcinkumi.

— Kai išskirs medžiagų, duos projektą, tada naujuose tvartuose įrengsime poilsio kambarius, — jis iš karto supyksta, — O kitose fermose geresnė padėtis.

Sutinku. Bet ši kartą pakalbėkime apie šią fermą.

— Žinoma, stambus planinis objektas — kitas dalykas. O priestatui suręsti, kuriame būtų galima įrengti poilsio kambarį, nereikia prašyti rajono nei lėšų, nei medžiagų. Jeigu pirmininkas norės, ras būdą visa tai padaryti...

Jeigu taip parašytų Keleivis, tai mūsų Bimbos ir Andriuliai šauktų, kad tai melas, kad taip galėjo būti tik privačių savininkų dvaruose, bet ne komunistų tvarkomose dvaruose — kolchozuose. Bet taip rašo Vilniuje leidžiama Tarybinė Moteris. Ji tikrai nemeluoja.

LIETUVA SOVIETINIME KOMUNIZME

"Lietuva sovietiniame komunizme" (Litauen unter Sowjetkommunismus) — tai Juozo Kairio išsamiai dokumentuota apžvalga — yra dalis praėjusių metų Miunchene, Vokietijoje, išleisto knygos "Voelker klagen an" (Tautos kaltina). Tai politinių Rytų Europos emigrantų kolektyvinis darbas.

Šalia kelių bendrų straipsnių apie žmogaus ir tautų teises, yra specialūs straipsniai apie Rumuniją, Slovą, Kazokiją, Lenkiją ir minėtasis J. Kairio straipsnis apie Lietuvą bei jos padėtį sovietinio pavidalo komunizmo priespaudoje. (Voelker klagen an. Eine Bilanz 20 Jahre Menschenrechte. — Muenchen, 1968, Verband der Freien Presse).

Knyga 272 puslapių. Kai napažymėta.

(E)

Lietuvių šalpos draugija „Labdara“

Apie lietuvių šalpos draugiją "Labdara" buvo skelbta spaudoje, bet dar vis atei-na paklausimų ir prašymų paaiškinti: 1) koks draugijos tikslas, 2) jos reikalingumas, ir 3) veikimo galimybės.

1. Draugijos tikslas nusakytas jos įstatuose, būtent: "teikti paramą vargan patekusiems Federalinėje Vokietijoje gyvenantiems tautiečiams, ypač besimokančiam lietuvių jaunimui.

Lėšos sudaromos iš narių mokesčių, dovanų, aukų, rinkliavų krašte ir užsieniuose, taip pat ir iš parengimų pelno.

Šiuo metu ligonius ir senelius šelpia BALFas ir Lietuvos Raudonasis Kryžius. "Labdaros" draugija rūpinasi daugiau jų moraline globa, o aktyviai draugija remia liet. studentiją bei moksleiviją ir rūpinasi, kad didesnis skaičius lietuvių jaunimo baigtų aukštuosius mokslus. Akademikų mums labai trūksta. Mes negalime tinkamai pasireikšti ir užimti aukštesnį visuomeninį pozicijų, kurios mums, pagal mūsų gabumus, priklausytų.

2. Draugijos reikalingumą tenka išsamiau paaiškinti.

Mūsų atsilikimas, lyginant su vokiečiais, moksle mums, Vokietijoje gyvenantiems, yra aiškus, bet užjūrio lietuviams tenka jo priežastis smulkiau paaiškinti.

Karo metu Vokietijos miestai buvo bombarduojami, todėl ir ten pasitraukę lietuviai stengėsi įsikurti kiek galima mažesniuose miestuose ir kaimuose. Po karo daugumas išemigravo kitur, Vokietijoje pasiliko nepajėgusieji išvažuoti.

Išsteigusios lietuvių organizacijos greit suprato, kad bus sunkumų prieauginui išmoksinti, todėl Vokietijos Liet. Bendruomenės Centras nutarė steigti lietuvių jaunimui gimnaziją su internatu, kur galėtų mokytis iš visur suvažiuavę jaunuoliai. Bendruomenė įsteigė Lieuvuvi Vasario 16 gimnaziją. Vokietijoje gimnazijas išlaiko dar latviai ir vengrai. Pastaraisiais metais gimnazijai išlaikyti dalį lėšų, būtent dvi trečdajiai skiria vokiečių vyriausybė, o viena trečdajį turi parūpinti lietuvių bendruomenė. Jai tenka kasmet sutelkti po DM 170 tūkstančių, tai apie 45 tūkstančiai dolerių.

Dabar nutarus statyti gimnazijai bendrabutį, teks kurti metų papildomai sutelkti po DM 80 tūkstančių (20 tūkst. dolerių). Vokiečių vyriausybė skirs kasmet tai statybai po DM 160 tūkstančių.

Kad gimnazija galėtų išsiversti, tenka iš tėvų imti minimalius mokslapiginčius po DM 70 (18 dol.) per mėnesį. Daugiavaikėms šeimoms, kurios nori leisti 2 ar 3 vaikus, susidaro su keliolika išlaidų. Vokietijoje vidutiniškai apie DM 300-350 (80-90 dol.) per mėnesį. Tokios šeimos nepajėgia visus vaikus leisti baigti gimnaziją, todėl leidžia jiems baigti tik kelias klases. Tuo būdu gimnazijoje šiais metais pirmoje klasėje virš 20 moki-

nių, o paskutinėje tik 3. Dėl to gimnazija paruošia mažai abiturientų aukštosioms mokykloms. Kad vokiečių vyriausybė nepradėtų siaurinti paramos gimnazijai, tenka rūpintis, kad joje būtų pakankamas skaičius mokinių (bent 100) ir sudaryti sąlygas didesniai moksleivių būriui gimnaziją baigti.

Gimnazijos personalas rūpinasi auklėti ir mokslinti lietuviškąjį jaunimą, o lietuvių visuomenė turėtų parūpinti gimnazijai mokinių ir lėšų.

Bet Vokietijoje yra dar kitas mokyklas lankančių lietuvių moksleivių, kurių dalis irgi reikalinga paramai. Turime gražų būrelį studentų (57), kurių dalį taip pat reikia paremti. Iš valdiškų stipendijų (DM290 — 73 dol.) studentai negali pragyventi. Mažai kas iš jų gauna tėvų paramą. Daugelis yra priversti uždarbiauti, užtęsti studijas, o dažnai jas net visiškai nutraukti.

Padėti jaunimui mokslintis rūpinasi neseniai įsikūrusi "Labdaros" draugija.

Dar norime paaiškinti abejones, ar Vokietijos lietuvių materialiai nėra pajėgūs savo vaikus tinkamai išmoksinti.

Nors Vokietijos pramonė karo metu buvo beveik visiškai sugriauta, bet, panaudojus Maršalo plano lėšas, ji greitai atsigaavo ir kartu su modernėjo. Gyventojų gerovė pakilo. Mokslinio sąlygos Vokietijoje yra palankios tuo atžvilgiu, kad pradžios bei vidurinės mokyklose mokslas yra nemokamas. Tačiau toji gerovė mažai tepalietė lietuvių, nes vyresnioji karta nepajėgė tuo pramonės klestėjimu pasinaudoti. Vieni dėl nesveikatos, kiti, niekada pramonėje nedirbusieji, galėjo gauti tik prastesnį, menkiau apmokamą darbą. O norėdami vaikus mokslinti, bet gyvendami kaimuose bei miesteliuose, toli nuo aukštesniųjų mokyklų, jie turėjo apgyvendinti vaikus miestuose. Tuo būdu susidaro didelės išlaidos, kurias ne kiekviena lietuvių šeima begali padengti.

Vokietijos Statistikos Valdyba neseniai paskelbė duomenų apie 15 mil. vyrų (išskyrus ūkininkus) 1968 metų uždarbius. Statistikoje nagrinėjamos jų netto (atskaidius jų mokesčius ir draudimus) mėnesinės pajamos.

Pirmajai kategorijai, turėjusi virš DM. 1,800 (dol. 450) pajamų, priklausė tik 7%, arba tik kiekvienas keturioliktasis valdininkas bei tarnautojas, ir 26%, arba kiekvienas ketvirtasis savystovių profesijų narys (gydytojas, advokatas, verslininkas). Šioje kategorijoje darbininkų nebuvo.

Antrajai kategorijai su DM. 1,200-1,800 (300-450 dol.) pajamomis priklausė 1% darbininkų, 19% valdininkų bei tarnautojų ir 21% savystovių profesijų. Tai daugiausia akademikai. A-

biejose kategorijose lietuvių labai nedaug.

Trečiajai kategorijai su DM. 800-1,200 (200-300 dolerių) pajamų ir ketvirtajai su DM. 600-800 (150-200 dol.) pajamų priklausė darbininkų 66%, valdininkų bei tarnautojų 62% ir savystovių profesijų 43%. Šiose dviejose kategorijose telpa ir daugelis lietuvių.

Penktajai kategorijai su pajamomis iki DM600 (150 dol.) priklausė besimoką amatai, bedarbiai ir dirbantieji ne visą dieną. Joje buvo darbininkų 33%, valdininkų bei tarnautojų 12% ir savystovių profesijų 10%.

Laikau, kad daugelio lietuvių mėnesinės pajamos siekia tarp DM.800 ir DM. 1,000 (200-250 dol.). Prie to prisideda vaikų priedai ir nemokamas gydymas bei vaistai. Bet iš tokio dydžio pajamų skirti kas mėnuo vieno vaiko mokslinimui virš DM.100 (25 dol.) nelengva. Kalbama apie vaikų priedų padidinimą ir mokyklos sąlygų pagerinimą, bet tai tik ateities planai, o šandieninė būklė toli gražu ne rožinė.

Reikalinga iš šalies parama ir paskatinimas, kad vaikai siektų aukštesnio mokslo, nes dažnai tas mokslas baigiasi pradžios mokykla.

3. Draugijos veikimo galimybės visai aiškios ir pagrįstos.

"Labdara" — registruota teisme, kaip šalpos draugija. Aukotojams suteikiamos mokesťinės lengvatos. Draugija turi teisę santykiuoti su panašiomis vokiečių ir tarptautinėmis organizacijomis ir ieškoti paramos. Bet draugijos veikimo pradžioje turėtų ja pripažinti ir paremti patys lietuviai ir jų organizacijos. Reikia atsiminti, kad vokiečių vyriausybė remia tiek gimnaziją, tiek kitokius kultūrinius parengimus dviem trečdaliais, o likusį trečdajį reikia patiems pridėti. Panašus nusistatymas ir kitais atvejais. Bet nepamanykite, kad "Labdara" draugija įsteigta tik savo tautiečių kišenėms kraustyti. Ji ieško ir kitokių šaltinių. Pav., per šios pirmuosius veikimo metus didelę dalį lėšų gavome iš vokiečių firmų lietuvių ryšių su jomis dėka. Tik galia, kad mažai yra lietuvių, tokius ryšius turinčių.

Čia stengiausi apibūdinti "Labdaros" draugijos tikslus ir įrodyti reikalingumą ją remti. Tikiuos, kad būsiu supras, ir laukiu mūsų visuomenės palankumo "Labdaros" draugijai.

J. Glemža, Valdybos pirmininkas P.S. Draugijos adresas:

7 Stuttgart—Bad Cannstatt, Steinhaldenstr. 147, W. Germany

VISAS PUSLAPIS LIETUVAITEI

Bostone leidžiamas Sunday Herald Traveler balandžio 27 d. laidos beveik visą puslapį skyrė Jūratis Kazickaitės straipsniui "Moteris vyrų karo pasauly". Jame autorė vaizduoja akimirkas iš Vietnamo karo fronto.

J. Kazickaitė ten išbuvo ilgiau nei vienerius metus korespondente, iš arti stebėjo kautynes ir kitus karo įvykius, buvo net sužeista, o dabar dirba The Associated Press.

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMUS VEDA
STASYS MICHELSONAS

— Vot, Maiki, aš ir vėl ateinu pas tave pasiginėty.

— Gerai, gerai, tėve. Gal turi ką naujo pasakyti?

— Jes, girdėjau, kad Amerikos komunistai turės savo generalinę sobraniją; tai gal ir tu važiuosi?

— Kad aš, tėve, ne komunistas.

— Nu, tai galėtum nors fonijų pasižiūrėti.

— Kokių "fonijų"?

— Sunku pasakyti, Maiki. Suvažiavę jie gali susimūst, ar ką.

— Aš nematau, tėve, dėl ko jiems reikėtų muštis. O jeigu ir susipeštų, tai mums bėdos nebūtų.

— Ju rait, bėdos mums nebūtų, ale būtų fonijų. Aš tau pasakysiu, kad galėtume net pasidžiaugti.

— O ko čia džiaugtis?

— Nu, galėtume džiaugtis, kad komunistams jau ateina galas.

— Žinai, tėve, kad pasauly nieko nėra amžino. Paseinę medžiai griūva, pasenę žmonės miršta ir draugijos formos kinta. Neamžinas ir komunizmas. Istorija mums pasako, kad iš pats pradžios žmogus gyveno pats sau, be jokios valdžios ir be jokios bažnyčios.

— Bet karaliai turėjo būti, Maiki.

— Nebuvo nei karalių, nei ponų, tėve, nes nebuvo ir ant ko ponauti. Žmogus gyveno tik iš to, ką jis girdėjo surasdavo ar sumedžiodavo. Bet kai jis išmoko pasidaryti sau darbo įrankių ir jau galėjo pasigaminti daugiau reikmenų, tada atsirado jau ir ponai, kurie jį pavergė, kad dirbtų jų naudai. Tai buvo jau vergija. Vadinasi, žmogaus gyvenime įvyko jau permaina. Bet ir vergija nebuvo amžina. Jai žlugus, jos vieton atsirado baudžia-va, didelių dvarų gadyne. Dabar iškilo kapitalizmo amžius, kur darbas atlieka- mas masinėmis dideliuose fabrikuose. Darbininkai čia dirba už menką atlyginimą, o atleisti nuo darbo neturi iš ko gyventi. Todėl atsirado mintis, kad ir šitą tvarką reikia panaikinti, o pastaty-

ti teisingesnę, kur vienas žmogus negalėtų išnaudoti kito žmogaus savo naudai.

Po Pirmojo pasaulinio karo nauja tvarka buvo įvesta Rusijoje, o paskui ir kitur. Iš pradžios ji buvo vadina- ma bolševizmu, o dabar — komunizmu. Tai jau ketvir- ta ar penkta permaina žmo- nijos gyvenime.

— Ar tai tu rokuoji, kad komunizmas yra geresnis už kapitalizmą?

— Tėve, aš nekalbu apie jo gerumą ar blogumą; aš kalbu tik apie tą faktą, kad praėity gyvenimo formos nuolat keitėsi, todėl reikia tikėtis, kad permainų bus ir ateity. Pasauly nieko nėra amžino.

— Nu, tai ir komunizmas nebus amžinas.

— Aš tikiu, kad nebus. Mūsų amžiuje, tėve, vyksta didelės permainos. Paim- kim kad ir popiežių imperi- ją, tvirčiausią progreso už tvanką, bet ir jos pamatai jau braška. Kunigai jau gal- mišias laikyti be lotynų kal- bos; gavėnijos katalikams jau leidžiama valgyti mėsa- o šiomis dienomis jau ir ce- libato varžtai pradėjo lūžti. Gara vergijos, reikia kuni- gai, — neklausysim nei po- piežiaus, nei jo vyskupų. Ša- lin diktatūra, šalin celiba- tas!

— Veidimint, Maik. Aš noriu, kad tu man išvirozy- tum, ką reiškia čielai batai? — Ne "čielai batai", tėve, bet celibatas. Tai yra lotynų kalbos žodis. Lotyniska- caelens reiškia nevedęs, o caelibatus — tai nevedusio padėtis; tėvas gal pasaky- tum: "neženoto stonas".

— Vot, dabar tai jau aiš- ku — neženoto stonas! Ale pasakyk, kodėl kunigams užginta ženyti?

— Nevisada taip buvo, tėve. Per pirmuosius 3 šimt- mečius po Kristaus dvasinin- kai galėdavo tuoktis ir tuok- davosi; bet Elviros suvažia- vimas (conciliumas) 300-6 metais įvedė celibatą, kuriuo draudžiama katalikų kuni- gams ne tik tuoktis, bet ir draugauti, gyventi su mote- rim. Mat, nesurūstas mote- rystės ryšiais kunigas yra

Juodojo pasaulio sukilimas

STASYS MICHELSONAS

(Tęsinys)

IR NEGRAI LAIKĖ VERGUS

Jau minėjome laisvųjų negrų luomą. Rašytojas Lo- max teigia, kad 1848 metais Jungtinėse Valstijose tokių būvę jau apie 488,000 ir Virginijos valstijoje kaikiurė jų turėję įsigiję jau 32,000 akrų žemės. O North Carolinos rekordai parodą, kad šioje valstijoje 3,659 negrai valdė 30,462 akurus žemės. Mulatai (pusnegriai) turėję didelių dvarų ir Louisianoje; kaikiurių šių plantacijų vertė siekusi \$200,000 geras anų laikų pinigais. Ir, kas būdingiausia, tie negrų laukai būvę apdirbami negrų vergų rankomis — negrai žemvaldžiai būvę tokie pat vergų varovai, kaip ir baltieji Burbonai.

Dr. John Hope Franklin rašo, kad dar 1860 metais, tai- gi prieš pat Civilinį karą (karas prasidėjo 1861 m.), ketu- ri tūkstančiai juodųjų dvarininkų gyveno miestuose, kai jų žemės dirbo vergai. Jis spėja, kad gali būti, jog kaikiu- rie jų pirkę juodus vergus humanitariniais sumetimais, vis dėlto esą aišku, kad dauguma jų vadovavosi pasipelnymo motyvais, kuriais vadovavosi ir baltieji vergų varovai. Vergai dirbo be jokio atlyginimo, o tai reiškia gerą pelną jų savininkams.

Zinoma, socialinių požiūriu negrų dvarininkų gyve- nimas kaikiuriais žvilgsniais buvo apribotas; jie neturėjo tokios laisvės ir tokių privilegijų, kokiomis naudojosi jų baltieji konkurentai; tačiau, aplamai imant, jie gyveno socialiai ir gana patogiai. Su juodųjų savo tautiečių masėmis jie nebendravo ir juodųjų vergų nelaikė saulygiais. Ir to- dėl jie stovėjo už esamą padėtį ir priešinosi vergijos panai- kinimui. Jie gyveno ir galvojo kaip "baltoji buržuazija". Tai socialistai neklysta sakydami, kad žmonių idėjas bei pažiūras diktuoja ekonominis determinizmas.

Kai "juodoji buržuazija" stovėjo už vergijos palaiky- mą, tai negrų masės, vergai, reikalavo jos panaikinimo. Dar prieš Civilinį karą buvo jau apie 50 negrų organizaci- jų, kurios smerkė savo "buržuaziją" ir kovojė prieš vergi- ją. Apie 1844 metus jų kantrybė buvo jau tiek išsibaigusi, kad prasidėjo kalbos apie sukilimą ir vergijos pačių su- traukumą.

CIVILINIS KARAS

Spaudos apskaičiavimu, 1967 metais Jungtinėse Valstijose buvo jau apie 20,000,000 negrų (patys negrai tvirtino, kad jų čia turėjo būti jau apie 22 milijonai). Ar imsimė viena, ar kitą skaičių, vistiek tai yra gausi juodų žmonių masė. Ir šita masė yra išaugusi iš buvusių vergų, įskaitant ir laisvuosius negrus, kurie čia pateko kaip bal- taodžių tarnai.

Nors oficialiai vergija seniai jau panaikinta, vis dėlto negrai ir šiandien jaučiasi skriaudžiamai. Jų skriaudos yra labai senos: jos prasidėjo dar 1619 metais, kai olandai atgabeno čia iš Afrikos pirmutinį vergų transportą. Tai buvo dar Anglijos karaliui šią šalį valdant. Taigi Jungti- nės Valstijos paveldėjo negrų vergiją iš jo. Atsikračius nuo jo hegemonijos, ši šalis panaikino ir negrų vergiją. Tačiau dėl to panaikinimo buvo kilęs žiaurus vidaus ka- ras, paprastai vadinamas Civiliniu karu. Čia bus kaip tik vietoje tą karą nors trumpai apžvelgti.

Karas tarp šiaurinių ir pietinių valstijų prasidėjo 1861-ais metais ir tęsėsi iki 1865-ųjų. Šiandien klaidin- gai yra manoma, kad karo tikslas buvo — panaikinti ver- giją. Iš tikrųjų gi tas karas kilo dėl priešingų ekonominių interesų, susijusių su vergija. Priešingumas buvo tas, kad šiaurės pramonininkai turėjo darbininkus samdyti, kai tuo tarpu pietų plantatoriai naudojo nemokamu vergų dar- bu. Šiaurė jiems pavydėjo. Todėl 1833 metais čia susifor- mavo abolicionistų sąjūdis su reikalavimu, kad vergija pietuose būtų panaikinta. Pradėta net raginti vergus, kad jie bėgtų į šiaurę, prizadant jiems čia abolicininkų pagal- bą. Ir vergai pradėjo iš tenai bėgti. Tas bėgimas buvo pramintas "požemi geležinkelio" (underground rail- road), nors iš tikrųjų basi negrai bėgo daugiausia krū- mais ir miškais, tik retkarčiais abolicininkai pagelbėdavo

laisvesnis, jį lengviau siunti- neti arba kilnoti iš vienos vietos į kitą. Be to, pasenę bažnyčios vadai žiūrėjo į moterį kaip "žemesnį" žmo- gų, netinkamą su kunigu draugauti. Kita bažnytinin- kų suvažiavimas (Nikėjos conciliumas) 325 metais to- kia pažiūra patvirtino ir pa- tvirtino celibatą. Tačiau po- piežius Aleksandras VI net dar 1492-1503 metais gyveno ir su moterimi ir su Rosa Vanozza turėjo penketą vai-

kų. Tokia prabanga buvo draudžiama tikrai papras- tiems kunigėliams.

— O iš kur tu tą žinai?

— Iš knygų, tėve.

— Iš kokių knygų?

— Šitą skandalą, tėve, plačiai aprašė prancūzų ra- šytojas Aleksandras Diuma (Dumas). Jis pasvėntė jam visą pirmąjį savo raštų tomą.

— Olrait, Maiki, aš pa- klausiu savo klebono, ar tai gali būti teisybė. O dabar gudbai.

Trys JAV vyskupai, pakelti į kardinolus. Iš kairės į dešinę: vyskupas Wright (Pittsburghas), arkivyskupas Cook (New Yorkas) ir arkivyskupas Carberry (St. Louis).

APIE VILNIAUS ŽYDŲ GETĄ

New Yorke neseniai iš- leista nauja knyga apie Vil- niaus getą. Autorius, Issac Kowalski, gimęs ir auge- s Vilniuje, spaustuvininkas, 1941-44 metų vokiečių oku- pacijos metu buvęs apgy- vendintas žydų gete, o prieš geto likvidavimą pabėgęs į miškus ir įsijungęs į sovieti- nius partizanus.

Knygoje aprašytas šiur- pus geto gyvenimas ir parti- zanų kovos ligi Vilniaus iš- vadavimo iš vokiečių. Bet taip išsivadavęs Vilnius jau nebe tas, kas buvo: "We li- berated Vilna, but it is no longer our Vilna, the Jeru- salem of Lithuania".

Knygoje minima ir daug lietuvių, padėjusių geto gy- ventojams. Nors knygoje ra- šoma tik apie Vilniaus getą, ir apie su juo susijusią slap- tą spaudą, knygos vardas — A Secret Press in Nazi Eu- rope by Isaac Kowalski, Central Guide Publisher, Inc. 507 Fifth Ave., New York, N.Y. 10017, 516 psl., kaina \$7.95.

(E)

Buvusio kandidato į presiden- tus, dabar senatoriaus Barry Goldwaterio sūnus, taip pat Bar- ry, Kalifornijoje yra išrinktas į senatą.

REDAKCIJA ATSAKO

Skaitytojui iš Texaso

Tamsta prašai viešai pa- skelbti Keleivy, katra vals- tybė didesnė: Lietuva ar Texas?

Jei patikėsime Life maga- zino išleistame geografinia- me atlase paskelbtais duo- menimis (o netikėti neturi- me jokio pagrindo), tai Texas valstija ploto atžvil- giu yra didesnė ne tik už Lietuvą, bet ir už kiekvieną kitą Europos valstybę, paim- tą atskirai, kaip Anglija, Vo- kietija, Prancūzija, Ispanija, Italija, jau nekalbant apie Lenkiją, Rumuniją, Jugosla- viją ir kitas mažesnes.

Texas valstija apima 267,339 ketvirtines mylias, o didžiausia ploto atžvilgiu Vakarų Europos valstybė Prancūzija tik 212,766 ketv. mylias, Anglija — 94,214, Vakarų Vokietija — 95,885, Rytų Vokietija — 41,634, Airija — 27,137, Ispanija — 194,345, Italija — 116,273 ketvirtines mylias.

Bet Lietuva savo plotu kiek prašoka Belgiją ir O- landiją krūvon sudėtas. Šių abiejų valstybių bendras plotas tik truputį per 24,000 kt. mylių, o Lietuvos vienos 26,000 ketvirtinių mylių.

Keleivio red.

Naujosios kartos visuomet yra tokios, kokios jų motinos buvo. Dvasinis moterų lygis yra daug reikšmingesnis tautos kraujui, negu vyrų.

Vydūnas

Tu esi amžinas, kaip am- žina saulė, o lietuviškas žo- di!

St. Santvaras

jiems savo vežimais. Sakoma, kad šitokių būdų per 50 metų iš pietinių valstijų pabėgo apie 100,000 vergų.

Pietų valstijoms šis "šmugelis" tiek įkyrėjo, kad jos nutarė nuo šiaurės valstijų atsiskirti. Atsikyrė ir pasiskel- bė nepriklausoma respublika, vadinama Amerikos Valsti- jų Konfederacija, kurios prezidentu buvo išrinktas Jeffer- sonas Davis, o sostine pasirinkta Richmond, Va.

Šiaurės valstijų unijos sostine pasiliko Washingtonas.

I konfederaciją įsijungė viena po kitos šios valstijos: 1. South Carolina, 2. Mississippi, 3. Florida, 4. Alabama, 5. Georgija, 6. Louisiana, 7. Texas, 8. Virginija, 9. Arkan- sas, 10. Tennessee, 11. North Carolina.

Šiaurės valstijų unijai kilo klausimas, ką daryti su jos fortais, kurie atsidūrė pietinėse valstijose — priešiškoj teritorijoje? Vienas tokių fortų buvo South Carolinoj, prie Charlestono įlankos. Tai Ft. Sumter. Kai pamėginta jį užimti, įvyko susisaujimas. Vis dėlto vėliau šiauriečiai tą fortą paėmė, tik neilgam: pietiečiai pradėjo jį bombar- duoti, ir šiauriečiai turėjo pasitraukti.

(Bus daugiau)

Ką tik gavome:

Išigykite ką tik gautas į- domias knygas:

Draugas don Camillo, įdomūs klebono ir vietinės komunistų partijos sekreto- rius pasikalbėjimai, 216 psl., kaina \$3.

Aukšiniai rageliai, Prano Naujokaičio eilėraščiai, 64 psl., kaina \$2.

Ošiančios pušys, Halinos Didžiulytės - Mošinskienės 17 trumpų vaizdelių - apy- braižų, 176 psl., kaina \$2.50.

Prisikėlimas, romanas, pa- rašė Alė Rūta, 205 psl., kai- na kietais viršeliais \$3.75, minkštais \$2.50.

Nužemintųjų generacija, egzilio pasaulėjautos eski- zai, parašė Vytautas Kavo- lia, 77 psl., kaina \$2.

Varpas nr. 8, 206 psl., kai- na \$2.50.

Aidas tarp dangoraižių, romanas, parašė D. Nendrė, 365 psl., kaina \$5.

Asmenų, dievybių ir did- vyrių VARDYNAS, surinko Anis Rūkas, 89 psl., kaina \$3.00.

10 knygų už \$2

Demokratinio socializmo pradai, (S Kairio įvadas), 64 psl., kaina 50 centų.

Tavo kelias į socializmą, (Leono Blumo), 35 psl., kaina 25 centai.

Soci'izmo teorija, (M. Fišerio), 74 psl., kaina 25 ct.

Socialdemokratija ir ko- munizmas (K. Kauskio), 47 psl., kaina 25 centai

Ar buvo visuotinis tvanas, 64 psl., kaina 25 centai.

Materialistiskas istorijos supratimas, 80 psl., kaina 20 centų.

Zemaitės raštai karės me- tu, 126 psl., kaina 50 centų.

Juoza Stalinas, 32 psl., kaina 25 centai.

Zalgirio mūšis, parašė dr. Daugirdaitė - Sruogienė, 24 psl., kaina 50 centų.

Socializmas ir religija, E. Vandervelde, 24 psl., kaina 10 centų.

Atskirai sudėjus, jų kaina \$3.05, bet visos kartu par- duodamos už \$2.

GERA PROGA

Žymiai papiginta kaina galite įsigyti įdomius prel. J. K. Končiaus atsiminimus iš Balso veiklos. Knyga tin- ka ir dovanoms, gražiai iš- leista, daug paveikslų, 404 psl., kietais viršeliais kaina \$4 (buvo \$6), minkštais \$3 (buvo \$5).

MOTERŲ SKYRIUS

MYKOLAS VAITKUS

Kai mylėjosi Stasys...

Siemet Lietuvių Rašytojų Draugija premiją paskyrė poetui kan. Mykolui Vaitkui už jo atsiminimų du toms "Nepriklausomybės saulėj". (Viso labo M. Vaitkus jau parašė 6 toms atsiminimų). Iš jų čia duodame ištrauką, kurioje pasakojama, kaip autorius pirmą kartą susipažino su Antanu Vanagaičiu ir kaip gimė jo sukurta plačiai žinoma ir solistų noriai dainuojama dainelė "Kai mylėjosi Stasys".

Su kun. Juozu Byla, vyskupo pasekretorium, einam pietaut į artimiausią mums "Birutės" viešbutį. Tas viešbutis buvo pačiame senamiesčio gale, tarp Katedros ir seminarijos, tame name, kaip minėjau, vėliau įsikūrė žinomoji vaistų firma "Gerdvilis-Malela-Podlanski".

Valgomasis partery — didokas apyplikis kambarys, be komforto daiktų, be papuošalų, stačiai — padegėliam uždega, kaip ir visa Lietuva po karo... ką ten karo. Juk dar tebegrėsė karas su bolševikais; ir su lenkais dar nebaigtas.

Sėduos prie stalo ir laukiu sriubos. Pro duris įeina energingai ir ne be baidės nepažįstamas jaunas vyrukas vidutinio augumo, sveiku, tamsiai rausvu veidu, žemai tiškais ryškiais bruožais, be rusų ar mongolų priemaišo, didokom, drąsiom, protu blizgančiom akim, vyriškom dailiai plautom lūpom (kuriose slypi sąmojo kipsiukai), ilgokais užpakalin suukuotais plaukais. Pasakęs labądien ir linkterėjęs mum galva, eina prie seno fortepijono, kur liūdnai stovi palangė, ir ima vartyti gaidas, o paskui sėdas į apskritą kėdę, kuri aiktelėjo, ir leidžia rankom graibytis po klavišus. Senuko fortepijono krūtinė atsiliepia liguistais tonais.

— Kas jis toks galėtų būti? — klausiu pats save, ir kažin kodėl man atrodo, jog tai koks vargonininkas iš Prūsų Lietuvos.

Tuo tarpu ryžtingai atsidarė durys — ir jose pasirodė stambi kunigo figūra su išdidžia galva ant galingų pečių, beveik kondotjero Colleone veido bruožais, su drūta lazda sunkioj gauruotoj rankoj, ir sakalo žvilgsniu švystelėjęs per kambarį, lyg nenorom gana paniekiamai meta sausą "labas". A! kunigas Byla, vyskupo kanceliarijus! — nudžiugau savy, išvydęs tą įdomų asmenį, mano bičiulį, kietą riešutą, o mielą žmogų, apie kurį, tur būt, visi kaimiškiečiai yra girdėję, netgi matę Katedroj, o kurį tačiau mažas kas tikrai pažįsta, tą be priekaišto kunigą ir puikų darbininką, tą kietasprandį, tiesakalbį, drąsų, aštrialiežuvį vyrą, kuriuo daugelis stebis ir daugelis bijo, tą muzikos estetą, žinomą Katedros giedotoją su fenomenaliu baritonu — vieną iš spalvingiausių asmenybių. Aš džiugiai pribėgau sveikintis, ir jis tėviskai nuolaidžiai sutiko mano entuziazmą. A, ir tu čia, Vanagėli! — sako jis paskui anam muzikantui prie fortepijono. Užkalbintasis atsileidęs atsistojo ir, plačiai šypsodamasis, ištiesė kunigui ranką. Aš klausiamai žiūriu į Bylą. Šis suprato: Ar judu dar nepasipažįstat? — ir pristatė man jaunąjį vyrą: Tai muzikas Vanagaitis, o šiam mane: O tai kunigas Vaitkus, redaktorius, poetas. — Aš susigėdau to "poeto", bet ką veiksi? puolęs į balą, sausas nekelsies, tad, stengdamasis maloniai šypsotis, ištiesiau delną Vanagaičiui. Tas sveikiai šviesiai nusijuokė: Na, iš matymo aš jau pažįstu Tamstą. — Ir vyriškai paspaudė man delną.

— Tad būsit dabar pažįstami. — Byla daro juokais tą gilią išvadą ir rūšiai priduria:

— Bet už naujas pažintis mums būtų dabar svarbesnė sena sriuba. Tik be Kipro jos negausim, o tas, kaip paprastai, vėlinas — tikras menininkas.

Tas baramasis Kipras — tai mūsų pirmasis dainininkas, krikščolinis tenoras Petrauskas, metęs garsiąją Marijos operą Peterburge-Leningrade ir parvykęs į skurstančią Tėvynę, stojęs savanorių į jos gynybą eiles ir važinėjęs su Antanu Sodeika, Stasiu Šimkum ir Kaziu Binkiu po mūsų jaunos kariuomenės dalinius fronte, guosdamas juos savo nuostabią dainą ir stiprindamas jų dvasią, o tuo tarpu susisukęs laikinį lizdą šiame viešbuty.

(Bus daugiau)

Sveikinimas motinoms

Ir šių metų Motinos Dienos proga sveikinu visas motinas, šio skyriaus skaitytojas ir "Keleivio" rėmėjas.

Linkiu, kad ši diena, skirta motinų pagarbai, atneštų joms daug džiaugsmo ir laimės. Tegu šią dieną jos pamiršta visus motiniškus rūpesčius ir vargus; tegu jų vaikai vienokiu ar kitokiu būdu jas pagerbia ir palinksmina.

Ir tegu karo ir visokių riaušių smėkla nepaliečia jų gyvenimo!

"Keleivio" patikėtinių pirmininkė
M. Michelsonienė

J. Degutyte

AČIU

Ačiū tau, mamyte,
Kad esi geriausia,
Kad visam pasauli
Man pati brangiausia.

Tavo rūpestėlis
Šildo kaip ugnelė,
Nickas tavo rankų
Man pakeist negali.

Ačiū, kad esi tu
Visada arčiausia,
Kad visam pasauli
Man pati geriausia.

Motinų rūpesčiai dėl dukterų

Niekas negali apsaugoti nei namų, kaip jaučiasi ta nelaiminga motina, kurios rūpestingai, su dideliu pasišventimu užauginta ir nu-mylėta jauną dukrelę paliečia baisi mirtis — žmogudžio ranka. Nebuvus tokioj padėty, sunku įsivaizduoti tokios motinos sielvartą. Pri-trenkta baisios žinios, ji per-gyvena didžiausią širdies skausmą. Ji klausia savęs: Už ką? Kodėl? Kas čia tik-rai kaltas?

Kas tikrai kaltas, sunku pasakyti. Mano manymu, — perdidelės laisvės jaunuo-liams laikai. Jie be jokios drausmės daro tai, ką tik no-ri. Jie jau mokina tėvus. O ne tėvai juos.

Štai keli pavyzdžiai, kas atsitinka jaunuoms mergi-noms:

Šių metų sausio 24 d. iš Providence, R.I., išvažiavo savaitei atostogų į pagarsė-

jusį Provincetowną, Mass., dvi jaunuolės. Viena jų buvo Patricia Walshaitė, jauna mokytoja, baigusi Rhode Is-land kolegiją; kita — Ma-ry Ann Wysockaitė, kuri bū-tų šimet baigusi tą pačią ko-legiją. Jodvi buvo geros draugės, todėl į Provincetowną atvažiavo mokytojos Walshaitės automobilium. Bet kai atostogom pasibai-skus paskirtu laiku jos ne-grižo, tuoj pradėta jų ieško-ti. Jų automobilis buvo ras-tas net Burlingtone, Vt. Jis jau buvo užregistruotas An-tone Kostas iš Truro miestė-lo, netoli Provincetowno, kur tos mergaitės buvo apsi-stojusios, vardu. Jos jau bu-vo su tuo Kosta susipažinu-sios, nes ir jis, atvažiavęs į Provincetowną, apaistojo ta-me pačiame viešbutyje, kur jos buvo apsi-stojusios. Kos-ta buvo suimtas ir, policijos savaitei atostogų į pagarsė-

tomobilį nupirkęs iš Wal-shaitės. Jis turėjo ir neva pirkimo kvitą, bet policija tuo neįtikėjo. Jį sulaukė pa-suremdama įtarimu.

Prieš kelias savaites neti-kėtai netoli miestelio Truro buvo rastas pelkių krūmuose sumėsintas jaunos mergi-nos lavonas. Atsirado liudi-pinkų, kurie toj pat vietoj matė ir Walshaitės automobi-lį. Pradėta ten kasinėti, ir viena po kitos surastos bai-sai sužalotos net keturių merginų dalys. Buvo nupiau-tos galvos, kojos su ranko-mis ir visų išpiaustytos šir-dys. Firmiausia buvo atpa-žintos vėliausia dingusio Providence merginos. Ja atpažino tik iš dentistų pa-darytų jų dantų formų. Kiel vėliau atpažinti ir kiti du la-vonai. Patirta, kad visos su-mėsintos merginos su įta-riamu 24 metų dailide Anto-ne Kosta buvo pažįstamos. Jis savo laiku mokėsi "taxi dermi" (mokėjimas iškimi-ti gyvūnų odas). Jis buvo vedęs ir turi tris vaikus, be su žmona yra persikyręs.

Antone Kosta yra tokio. rūšies vyras, kuris sužavi jaunas merginas. Visuome-nis, madingai apsirengęs, lėtai kalbantis, dailus vyras. Jisai mokėjo užvesti kalbą ir užmegzti pažintį su kiek-viena, kurią tik sutiko. Net sunku, esą, tikėti, kad jis būtų tas žvėris, kuris mės-i-nejo merginas.

Sužinota, kad dar keturios merginos, kurios gyveno Provincetowne ir gerai pa-žinojo Kostą, taip pat yra dingusios. Manoma, kad gal ir jų bus toks pat likimas — kad kur nors Truro kopose ir jų lavonai yra užkasti.

Tai tokio baisaus likimo susilaukia kaikurių motinų dukrelės.

Antone Kostai prisieku-sieji teisėjai yra paskelbę kaltinamąjį aktą už keturių merginų nužudymą. Jis sėdi kalėjime iki bus teisiamas.

Kas metai jaunų merginų prapuolimai ir žudymai vis didėja. Tūkstančiai jų ap-leidžia savo tėvų namus ir dirgsta. Kas su jomis atsi-tinka, jų motinėls nežino.

Kartais ir visai arti savo namų mergaitės paliečia tragedijos, kaip prieš kelias savaites atsitiko ir Brockto-ne, lietuvių kolonijoje. Tenai 1 val. po pietų 17 metų Ma-rėjai Kukauskaitėi, laukian-čiai prie mokyklos durų au-tomobilio vairavimo pamo-kos, iš užpakalio prisėlinęs jaunas negras užėmė burną, įsitempė ją į mokyklos rūsi-nuplėšė nuo jos drabužius išprievartavo ir visą peiliu subadė. Net ir plaučius su-žeidė. Tik vėliau ją rado mokyklos sargas. Kritiška sužeista nuvežė ligoninė. Nors ilgai truks, bet mano ma, kad galės pasveikti.

Negras jau yra suimtas.

Tas pasibaisėtinas užpuo-limas, kurį nelaimingoji mergaitė turėjo pergyventi, gali paveikti visą gyve-nimą.

M. Michelsonienė

ILGANOSIŲ KARALIUS

Italijoje Soragnos mieste namų dažytojas Egidio Ca-valieri turi dviejų su puse colių ilgio ir vieno colio plo-čio nosį. Jis paskelbtas ilga-nosių karalium.

Teisės patarimai

Advokatė dr. M. Šveikauskienė sutiko atsa-kyti į Keleivio skaitytojų klausimus teisės reikaliais. Tie klausimai turi būti bendro informacinio pobūdžio. Klausimus ir at-sakymus spausdinsime šiame skyriuje. Laiške reikia pažinti, kad esate Keleivio skaitytojas.

Klausimus prašome siųsti tiesiog šio adresu:

Dr. M. Šveikauskas, Attorney at Law,
Co-operative Bank Plaza
1864 Centre Street
Boston, Mass. 02132

Klausimas

Skaitytome Tamstos patari-mus "Keleivyje" ir matome, kad Tamsta teisingai ir ge-rai patari žmonėms. Nutarė-me ir mes Tamstai parašyti, prašydami pagalbos ne sau bet savo nelaimingajam sū-nui.

Sūnus buvo apsidėjęs sve-timatautė, ir nuo pat pradžių jų vedybinis gyvenimas bu-vo prastas, pilnas nesantaikos ir neapykantos. Ji, mūsų sūnaus netikusi žmona, ma-tyti, išteikėjo už jo dėl to, kad kito negavo. Be to, ji manė, kad jis gerai uždirba ir galės ją aprūpinti ne tik reikalingais daiktais, bet ir pinigų duos gerti ir puošti.

Iš pradžių mes su ja jokio reikalo neturėjome, bet kai gimė mūsų anūkas, pamanė-me, kad gal kartais ir pasi-seks jiems žmoniškai sugy-venti dėl vaiko labo. Taip neišėjo. Po vaiko gimimo ji namie nesėdėjo, o trankėsi visur ir su visais. Ji palikda-vo savo jauną seserį, kuri tik pradžiū mokėklą telankė, daboti vaikučio, o pati išei-davo iki vėlumų.

Gerokai ir gan ilgai pa-kenčjęs, mūsų sūnus pasakė savo žmonai, kad, jei ji nemananti pasitaistyti, jie turės skirtis. Jis tik grąsino, o iš esmės skirtis nenorėjo, nes gaila vaikučio, su kuriuo nenorėjo skirtis.

Po savaitės mūsų sūnus gavo laiška iš advokato kad jo žmona kreipėsi į jį norėdama skirtis. Mūsų sū-nus labai susiaudino, pradėjo jos prašyti atleisti, nors nežinia už ką, ir ji atšaukė tą laiška.

Po keleto mėnesių ji ir vėl sumanė skirtis. Ši kartą patarėme sūniui nespriešin-ti, nes supratome, kad iš to nieko neišeis. "Divorce" (skirytis) nebuvo, bet teis-

Šito mes negalime su-prasti. Mūsų sūnus jos ne-prašė ji vėl duoti į teismą, o dabar turi mokėti ir už jos advokatą. Mums atrodo, kad čia kažkas pikto darosi. Mū-sų buvusį marti, matyti, nu-tarė neduoti ramybės mūsų sūniui ir jį privaryti prie gra-bolentos.

Ar gali teismas įsakyti mokėti ne tik už savo, bet ir už buvusios žmonos advo-katą?

Tėvai

Illinois valstija.

Atsakymas

Tamstų laiškas yra ilgas ir smulkus, bet klausimas yra labai paprastas ir nesudė-tingas. Taip, Tamstų sūnus priva-lo mokėti žmonos advoka-tui už jo suteiktus į teisi-nius patarnavimus (legal services). Jei Tamstų sūnus nebuvo pilnai apmokėjęs žmonai teismo skirtos jai ir vaikui išlaikyti sumos, —ta-da ji turėjo pilną teisę pasi-samdyti advokatą ir ieškoti iš vyro jai priklausančios su-mos (arrears of support pay-ments).

Jei Tamstų sūnaus finan-sinė padėtis yra žymiai pasi-keitusi, jis gali kreiptis į teismą, prašydamas, kad "alimony" ir "child support" mokėjimai būtų "sumažinti". Tai vadinasi "petition for modification of support decree". Jei teismas, išklausęs abi puses ir liudininkus, bus tos nuomonės, kad šis sūnaus prašymas yra "rimtai pagrįstas", jis, teismas, gali sumažinti mokėjimus.

Be to, Tamstų sūnus gali kreiptis teisman, prašyda-mas, kad žmonai pirklau-santi suma už praeitą laiką ir taip pat advokatui pri-klausanti suma būtų išdėsto-ma dalimis, kad palengvintų mokejimų našta.

(Nukelta į 7-tą psl.)

Bernadete Devlin, 22 m. amž., išrinkta šiaurės Airijoje į Brita-nijos parlamentą. Ji bus jau-niausia narė. Ji savo pirmoj kal-boj sulaužė seną tradiciją: pir-ma kartą prabiladamas ne vienas atstovas nekalba ginčus kelian-čiais klausimais, o ji kaip tik kalbėjo apie šiaurės Airijos sun-kią padėtį, dėl kurios šiuo metu tenai nesibaigia riaušės.

Vietinės žinios

Minėjo Šaulių Sąjungos 50 metų sukaktį

Gegužės 11 d. Bostone buvo minima Lietuvos Šaulių Sąjungos 50 metų sukaktis. Minėjimą surengė tos sąjungos Jono Vanagaičio vardo kuopa, kuriai vadovauja inž. Juozas Stašaitis.

Formaliai sąjunga įsteigta 1919 m. balandžio 27 d. Jos pradininkas buvo Matas Šalčius. Tą mintį perėmęs, sąjungą kūrė, plėtė ir pagindus nustatė Vladas Putvininkis drauge su M. Šalčium, R. Skipičiu, A. Vieuoliu-Zukausku, F. Kirša, A. Klimu, A. Žmuidzinavičium, B. Sruoga, V. Sidzikausku ir kt. Jos tikslas buvo kovoti dėl tautos laisvės ir ją iškovojus išsaugoti.

Prieš Lietuvos okupaciją sąjunga turėjo per 600 000 narių, 125 chorų, 42 vaidybos mėgėjų ratelių, 4 nuolatinius teatrus, 105 orkestrų, 350 bibliotekų, 115 sporto klubų, 72 šaulių namus, leido savo laikraštį "Trimta".

Po karo už Lietuvos ribų sąjunga atgaivinta 1954 metais. Jai šiuo metu vadovauja Vladas Išganaitis. Bostone, kaip minėta, veikia jos Jono Vanagaičio vardo kuopa, surengusi ir šį sąjungos aukštinės sukakties minėjimą.

Jis buvo pradėtas pamaldomis šv. Petro parapijos bažnyčioje 10 val. ryto, o 3 val. popiet buvo iškilmingas susirinkimas So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos salėje, į kurią susirinko nemažas bostoniečių būrys.

Minėjimą pradėjo kuopos pirm. J. Stašaitis. Jis į garbės prezidiumą pakvietė Lietuvos garbės konsulą advokatą A. Shallnų, Šaulių S-gos centro valdybos pirm. V. Išganaitį, JAV LB Tarybos pirm. J. Kapočių, ramovėnų pirm. Bronių Bajerčių, pranciškonų provinciolą L. Andriekų, Tautinių Šokių Sambūrio vedėją O. Ivaškienę, šv. Petro parapijos kleb. kun. A. Baltrašūną, skautų atstovą P. Molį ir prof. dr. V. Mantautą. Susirinkimui vadovauti pakvietė A. Tumaitis.

Šia proga Šaulių S-gos žvaigždės ordinai — buvo įteikti Tautinių Šokių Sambūrio vedėjai Onai Ivaškienėi ir Lietuvių Enciklopedijos leidėjui Juozui Kapočiui, o Šaulių S-gos žvaigždės medaliai St. Minkui, Br. Utenai, J. Liutkoniui ir J. Stašaičiui. Juos įteikė centro valdybos pirm. V. Išganaitis ir garbės pirm. A. Mantautas. Apdovanotusius pasveikino V. Išganaitis.

Skautų atstovas P. Molis, pasveikines šaulius jų sąjungos sukakties proga, įteikė skautų ordiną A. Mantautui ir pirm. Vladui Išganaičiui. Dar sveikino JAV LB Tarybos pirm. J. Kapočius, Ramovės skyriaus pirm. Br. Bajerčius, provinciolas L. Andriekus. So. Bostono Lietuvių Pil. Dr-jos atstovas A. Matijoška, M. Jankaus šaulių kuopos pirm. A. Mantautas.

Buvo pašventinta kuopos vėliava. Jos krikšto tėvai buvo Ona Šleženė ir A. Mantautas. Prof. dr. Vaidevutis Mantautas kalbėjo apie Mažosios Lietuvos įžymų veikėją ir šaulį Joną Vanagaitį jo 100-jo gimtadienio proga.

Meninę programą atliko šv. Antano gimnazijos mokiniai. Choras, vadovaujamas komp. J. Gaidelio, sudainavo 6 dainas. V. Bruzgio vadovaujami šokėjai pašoko porą tautinių šokių. Pabaigai buvo suvaidintas pačių mokinių (Br. Acalino, J. Ežerskio ir G. Toaro) parašytas ir akt. J. Daubėno surežisuotas dviejų vaidžių veikalelis "Partizanų kerštas".

Rengėjai nepamiršo pasveikinti ir komp. J. Gaidelio jo 60 metų sukakties proga, įteikdami jam Šaulių Sąjungos išleistą knygą "Nepriklausomai Lietuvai".

Programai pasibaigus, susirinkimo dalyviai dar užkandžiavo, šoko or su pažįstamais šnekučiais.

Dail. Vaclovo Rato paroda

Praeitą šeštadienį Skaučių Židinio surengta Tautinės S-gos namuose Australijoje gyvenančio dailininko Vaclovo Rato grafikos kūrinių paroda sutraukė nemažą būrį lankytojų. Buvo išstatyta 50 paveikslų, iš kurių parodoje 18. Skautės židinienės atsisakė betkokių pelno ir joms priklausanti procentą taip pat paskyrė šiam dailininkui, kurio sveikata šiuo metu yra labai pažeista.

Trumpą V. Rato kūrybos apibūdinimo žodį tarė svečias iš New Yorko dail. Paulius Jurkus.

Dail. V. Ratas yra gimęs 1910 m. Grafiką jis studijavo Kauno meno mokykloje, o vėliau studijas gilino Italijoje. Jis priklausė mūsų modernių dailininkų Art grupėi, turėjusiai didžiulės įtakos Lietuvos dailės pažangai. V. Ratas yra vienas talentingiausių mūsų grafiku, galima sakyti, sukūręs ir Australijos grafikos merą, kuris iki tol tenai tebuvo tik užuomazgoje.

Jis yra dalyvavęs parodose JAV, Vokietijoje, Belgijoje, Čekoslovakijoje, Anglijoje ir kt. Jo kūrinių yra įsigiję daug žymių muziejų.

Šioje parodoje matyta V. Rato kūryba žymiai skiriasi nuo jo ankstesniųjų darbų. Žiūrovui į akis krinta jo egzotika, ne mūsų kraštų temos ir formos. Tai jau Australijos kontinento įtaka.

Bostono

ARENGINŲ KALENDORIUS

Gegužės 11 d., sekmadienį, 4 val. popiet — Bostono Lietuvių Dramos Sambūrio spektaklis Lietuvių Piliečių D-jos salėje.

Gegužės 18 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos keltuvo atidarymo banketas savo namų salėje.

Gegužės 25 d. 2 val. po pietų Tautinės S-gos namuose J. Gaidelio mokinių koncertas.

Birželio 1 d. 2 val. popiet šv. Petro parapijos bažnyčioje kun. Ant. Saulaičio, S.J., primicija. Po mišių vairs Lietuvos Piliečių Dr-jos III-jo aukšto salėje.

Birželio 22 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos III aukšto salėje Sandaros 7 kuopos banketas Jadvygai Tumavičienei pagerbti.

Rugpjūčio 10 d. Romuvos parke Brocktone-Montloj Minkų radijo gegužinė.

Jieskojimai

IESKOMI JONO PALONIO GIMINIS

Ieškomi Jono Palonio, gyvenusio So. Bostone, 335 E St., ir mirusio 1965 m. pavasari, giminių. Jie patys arba apie juos ką žinantieji prašomi pranešti:

S. Roy Remar, Att. ar Law,
89 State Street,
Boston, Mass. 02119.
(19)

Kalėdienė Stasė ieško savo edės Kazimiero Saitano, pasitraukusio metais, sako, gyvenusio Floridoje. Jis pats ar apie jį žinantieji prašomi rašyti:

Lithuanian, Raseiniai, Sodų gatvė 10, Kalėdienė Stasė.

Vedybos

Tikra nesė vedybų tikslu nori susipažinti su gyvenimo draugu nuo 54 iki 60 metų amžiaus.

Gimusi 1914 m. liepos mėn. si. Vidutinių, Kaimo, būdo, darbštė, švari ir protinga. Neseniai atvykusi iš Europos.

Su pirmuoju laišku prašau pasakyti ir gimimo datą. Rašyti:

P. O. Box 533,
Hartford Main Post Office,
Hartford, Conn. 06101.

NEBUK ZILAS

Stebuklingos gyduolės, kurios panaikina žilumą, plaukų slinkimą ir pleiskanas. Šias gyduoles privaletų turėti kiekvienas, kuriam žyla, slenka, arba pleiskanoja plaukai. Jos nėra dazai. Nėra nieko už jas geresnio, iki šiol išrasta. Kreipkitės neatidėdami ilgiau.

Kaina \$3. Jeigu nebūsate visiškai patenkintas, pinigai bus jums gražinti.

PASTABA: Su orderiu siųskite ir pinigų, kitaip vaistų nesiūsiame.

Kanadoje ir kitur užsieniuose \$4 su persiuntimu.

FLORAL HERB CO.

Box 305, CLINTON, Ind.
Dept. 5

NENUSIMINKITE!

Galima pagelbėti sergantiems reumatu, rankų ar kojų skausmais, nutirpimu, jaudinant nuovargį. REE-LEEF RUB, mėsos daugumai pagelbėti, skatinanti kraujotaką, arba kraujuose pilingas.

Siųskite \$5, gausite vaistus su nurodymais.

ROYAL PRODUCTS

North Sta., P.O. Box 9112
Newark, N.J. 07105

RADIJO PROGRAMA

Seniausią Lietuvos Radijo Programą Naujojo Anglijos stoties WLYN, 1360 kl locikly ir iš stoties FM 101.7 mc. veikia sekmadieniais nuo 1 iki 1:30 val. diena. Perduodama: Vėliaus pasaulinių žinių santrauka ir komentarai, muzika, dainos ir Magdutes pasaka.

Biznlo laikais kreiptis Baltie Florists gelii ir dovaų krautuve. 502 E. Broadway, So. Bostone. Telefonas AN 8-0489. Ten gaunamas ir Kalėdvinas

LIETUVOS ZEMELAPIAI

Turime Lietuvos žemėlapių — už 50 centų, už \$2.50 (sulankstomas) ir už \$3.50 (sieninis).

ROMAANI

Jurgis Gliuda, LIEPSONOS IR APMAUDO ASOCIACIJ, premijuotas romanas, 304 pusl., kaina \$4.00.

Alė Rūta, VIENISI PASAULIAI, romanas, 265 pusl., kaina \$3.50.

D. Nešas, AIDAS TARP DANGAUS IR ŽEMĖS, romanas, 365 pusl., kaina \$5.

Vytautas Volertas, ŠAMOKSLAS, premijuotas romanas, 279 pusl., kaina \$3.50.

Aloyzas Baronas, PAVASARIO LIETUS, 261 pusl., kaina minkštais viršeliais \$2.50, kietais \$3.75.

Alė Rūta, ZEMES SAUKSMAS, 305 pusl., kaina \$4.00.

Vytautas Volertas, LOTAS RYTAS, 166 pusl., kaina \$2.50. Gaunama Keleivio administracijoje.

Jeronimas Ignatonis, LŪZIAL, 301 pusl., kaina \$3.00.

Andrius Valuckas, NEMUNO SŪNUS, romanas iš suvaikičių ūkininkų sukilimo 1935 m., I tomas, 280 pusl., kaina \$3.00.

Andrius Valuckas, NEMUNO SŪNUS, II tomas, 428 pusl., kaina \$4.00.

Sally Salminen, KATRYNA, romanas, laimėjęs Švedijos literatūros premiją, 291 pusl., kaina \$5.00.

Petr. Tarulis, VILNIAUS RŪBAS, 495 pusl., kaina minkštais viršeliais \$3.15, kietais viršeliais \$3.75.

Jurgis Gliuda, DELFINO ZENKLE, premijuotas romanas, 234 pusl., kaina \$2.50.

Albinas Baranauskas, KARKLUPENUOSE, premijuotas romanas, 224 pusl., kaina \$2.50.

Kazys Alėnas, UPE I RYTUS, UPE I SIAURĘ, romanas I dalis, 325 pusl., II dalis 302 pusl., kiekvienos dalies kaina \$3.00.

Alė Rūta, KELIAS Į KAIRĘ, premijuotas romanas iš JAV senosios kartos lietuvių gyvenimo, 248 pusl., kaina \$3.00.

Vytautas Volertas, GYVENIMAS YRA DAILUS romanas iš lietuvių emigrantų gyvenimo, 242 pusl., kaina \$2.50.

Vytautas Volertas, UPE TEKA VINGIAIS, romanas, 332 pusl., kaina \$3.50.

Vacys Kavaliūnas, KAINŲ GIESMĖ, premijuotas romanas, 201 pusl., kaina \$2.50.

Kazys Plačenis, PULKINANT KELIŲ..., romanas iš kun. Strazdelio gyvenimo II laida, 160 pusl., kaina \$2.00.

Jurgis Gliuda, SIKSNO SPARNŲ SOSTAS, premijuotas romanas iš politinių emigrantų gyvenimo, 26 pusl., kaina \$2.50.

Juozas Kralikauskas, TIKRAGIS UGNIS, premijuotas romanas, 205 pusl., kaina \$2.50.

Aloyzas Baronas, LIEPŲ IR BEDUGNĖS, premijuotas romanas, 279 pusl., kaina \$3.00.

Vytautas Alantas, TARIKIEJI GYVENIMŲ, 46 pusl., kaina \$4.50.

Juozas Svaistas, ZIOBIAI PLAUKIA, romanas iš knygnešio, kun. M. Sidaus gyvenimo, 283 pusl., kaina \$2.50.

Panas Naujokaitis, UELIAI NEGRIZTA, romanas, 509 pusl., kaina \$5.00.

Aloyzas Baronas, VIENI MEDZIAI, 117 pusl., kaina \$1.50.

MINDAUGO NUZUDYMAS, Juozo Kralikauskos premijuotas romanas, 246 pusl., kaina \$3.

Šių metų

Ekskursijos į Lietuvą

vyksta

BIRŽELIO 3 ir LIEPOS 15 diena

Norint prie šių grupių prisijungti, patartina registruotis dabar.

Vietų skaičius ribotas — nesivėluokite!

Ekskursijų ir registracijos reikalu kreiptis į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

390 West Broadway
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: 268-8764

FARRAGUT Co-operative Bank

706 E. Broadway
So. Boston, Mass. 02127

dabar 5 %

Indėlius atsiimti

galima be pranešimo iš anksto

Malonus ir greitas patarnavimas

SUSIVIENIJIMAS

SLA

LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA—jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmoko daugia kaip SEPTYNIS MILIONUS dolerių nariams.

SLA—didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS nieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA—jau turi daugiau, kaip tris su puse miliono dolerių kapitalą, tad jo apdraudė tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausią apdraudą nuo \$100.00 iki \$10.000.00.

SLA—jaunimui duoda gera Taupomąją Apdraudą — Edowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA—duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA—AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims rekomenduojama lietuvių klubų ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentinės apdraudos mokesčio \$2.00 per metus.

SLA—kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjus, ir jie pinčiau paaiškins apie susivienijimo darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysite:

Lithuanian Alliance of America

307 West 30th Street, New York, N.Y. 10001

SAVAITRAŠTIS

Nepriklausoma LIETUVA

Informuoja skaitytojus apie pasaulinius ir lietuviškuosius įvykius, deda daug ir įdomių nuotraukų ir atvirai pasisako apie visus mūsų visuomeninius bei kultūrinius klausimus. Jame rasite įdomių skaitytojų laišku skyrių, kuriame laukiam abipusių paskakymų ir nuomonių kiekvieno visiems svarbia problema. "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" yra dinamiškas mūsų išieivijos laikraštis, ieškas naujų bendradarbių bei idėjų, visuomet atviras kiekvieno nuomonei, kuris kovoja ir dirba už nepriklausomą Lietuvą.

Metinė prenumerata JAV-se \$8.00

Adresas:

7722 George Street, LaSalle-Montreal, 690, Quebec, CANADA

Teisės patarimai

(Atkelta iš 6-to pusl.)

Tačiau Tamstų sūnus negali saivališkai nemokėti teismo nustatytos sumos. Jei jis tai darys, žmona turės pilną teisę pasiimti advokatą ir patraukti savo vyrą teisman už teismo įsakymo "nebijimą" (contempt of Court). Tokiu atveju Tamstų sūnus ir vėl turės apmokėti žmonos advokato pateiktą sąskaitą, ir taip tęsis be galo.

Reikia žinoti, kad Amerikoje įstatymais verčia vyrą išlaikyti žmoną ir vaikus. Jei pora išsiskiria, ta vyrui uždėta pareiga neišnyksta. Jis ir toliau privalo išlaikyti savo žmoną, ir, jei yra mažamečių vaikų, jis turi ir juos išlaikyti. Nesvarbu, kad žmona dirba ir gerai uždirba. Ši aplinkybė bus teismo priimama dėmesin, nustačius mokėtinos sumos dydį, bet pareigos nesikeičia: vyras privalo išlaikyti savo buvusią žmoną. Jis privalo ją aprūpinti būtinai reikalingais dalykais: butu, maistu ir gydimu, jeigu ji yra to gydymo reikalinga.

Tamstoms asmeniškai aš patariu nesikisti į savo suaugusio sūnaus gyvenimą. Jis niekuomet neigys pareigos jausmo, jei Tamstos jo galėsitės ir jį šelpsite materialiai arba moraliai. Tamstos savo vaikus jau esate išauuginę, leiskite sūnui tvarkyti savo paties reikalus. Jis turės gyventi ir Tamstoms mirus. Tegul pratinasi dabar.

Išgykite ką tik išėjusią įdomią ir gražią išleistą

Stasio Barkausko parašytą knygą

VELNIAZMOGIAI

arba

ŠEŠTONIŠKA KOMEDIJA.

Tai trijų veiksmų drama su prologu ir epilogu, 519 pusl., kaina \$8.

Užsakykite šiuo adresu:

Mrs. B. Barkauskas, P.O.B. 334, So. Boston Mass. 02127.

Ją galima gauti ir Keleivio administracijoje

Vietinės žinios

Maniakas ir Stipresnioji!

Gal dar paklauskite: kokie tie taip keistai suderinti pavadinimai? O apie tai jau esame net kelis kartus rašę.

Tai du Bostono Lietuvių Dramos Sambūrio statomi veikalai: įžymaus švedų dramaturgo Augusto Strindbergo 1 veiksmo kūrinys "Stipresnioji" ir talentingo lietuvių autoriaus Kazio Sajos 1 veiksmo tragikomedija "Maniakas".

Abu veikalai statomi šį sekmadienį, gegužės 11 d. 8 val. popiet S. o. Bostono Lietuvių Piliečių Dr. jos III kukito salėje.

A. Strindbergas — visai XIX amžiaus galo Europos

dramaturgijai daręs didelę įtaką kūrėjas. Jis ir įvairių moterų sielos gvildentojas. Ypač, kad pats buvo net tris kartus vedęs ir vis nelaimingai... Šiame sambūrio statomame veikle visi personažai — tik moterys.

Vieną jų vaidina Rita Ausiejūtė, antrą — Birutė Vaičiūgytė. Trečioji šioje scenoje — Birutė Adomavičiūtė. Taigi visos talentingosios sambūrio narės. Bet kas ten vyks, kokia problema bus jų sprendžiama, — jau reikia patiems pamatyti.

Na, o Kazio Sajos "Maniakas"? Čia ir autorius ir jo

veikals mūsų scenoje yra didėle naujiena.

Aišku, mes ir patys esame ne vieną maniaką savo gyvenime pažinę ir gal nuo jo nukentę. Bet šį kartą jis vairoja visą traukinį, kuriame į pražūtį važiuoja įvairiausi visuomenės atstovai. Štai jį ir scenoje į juos įsikūniję dramos sambūrio nariai:

Mašinistas — Jurgis Jasiūskas, Gydytojas — Bronius Mikonis, Pareigūnas — Jonas Valiūkonis, Aktyvistė — Birutė Vaičiūgytė, Valdininkas — Edvardas Mickūnas, Profesorius — Norbertas Lingertaitis, Sunkausis — Gytis Gavelis, Madame — Irena Zukauskienė, Artistas — Antanas Januška, Keleivė — Birutė Adomavičiūtė.

Veikalus režisuoja akt. Aleksandra Gustaitienė, dekoracijos dail. Viktoro Vizgirdos, šviesų ir garso efektai — filmininko Romo Šle-

zo, grimas — teatro Stasio Santvaro.

Po vaidinimo (tik ne prieš jį!) bus proga publikai pamatyti ir pasidalinti įspūdžiais prie ten pat atidaryto bufeto ir baro, kuriuos aptarnaus sambūrio bičiuliai ir rėmėjai.

Bilietus galima įsigyti pas platintojus, "Keleivio" administracijoje ir prie įėjimo. Patartina neveluoti, nes spektaklis norima pradėti punktualiai 4 val.

Suprantama, spektaklis, kaip ir kiti atvejais, yra skiriamas suaugusnei publikai.

Kortų vakaras

Sandoros 7 kuopa šį sekmadienį, gegužės 10 d. 2 val. popiet savo patalpose (124 F St.) rengia kortų vakarą. Bus vertingu dovanų ir gardžių užkandžių. Visi kviečiami atsijankti.

Valdyba

J. Vasiliauskas jamžintas Lietuvių Fonde

Kaip skaudžiai atsimename, 1969 m. balandžio 27 d. Bostone mirė Lietuvos Valsčių Teato baleto artistas Jonas Vasiliauskas. Balandžio 29 d., gausių draugų palydėtas, jis buvo palaidotas Forest Hills kapinėse.

Nors velionio karstas skendo gėlėse, bet jo šermėnų metų giminės, draugai ir pažįstami (35 asmenys) dar sudėjo jo atminimui Lietuvių Fondui 225 dolerius.

Tuo buvo atžymėtas ir velionio gražusis būdo bruožas, nes jis tiek Vokietijoje, tiek ir čia dosnia ranka visada paremdavo visuomeninius ir kultūrinius reikalus.

LF Bostono Vajaus Komitetas velionio žmonai Tatjanai Babuškinaitėi-Vasiliauskienei, jos dukrai Svetlanai ir visiems velionio giminėms ir artimiesiems reiskia nuoširdžiausią užuojautą ir vi-

siems aukotojams padėką už aukas Lietuvių Fondui.

Vajaus Komitetas

Atvažiuo iš Australijos

Iš Australijos atvyko Bostono gyvenančio kompozitoriaus Julijaus Gaidelio sūnus Aidas su žmona Birute ir dviem mažom dukrelėm. Jie Chicagoje lankėsi operoje "Danio" ir numato dar ilgesnį laiką pabuvoti Jungtinėse Valstijose.

Mus aplankė V. Išganaitis

Mūsų įstaigą aplankė iš Chicago atvykęs Šaulių Sąjungos vald. pirmininkas Vladas Išganaitis ir valdybos narys Sergejus Radzviukas.

Jį atlydėjo vietos kuopos valdybos pirm. inž. J. Stasaitis.

Ramovėnų padėka

Balandžio 20 d. mūsų rengtas literatūros ir dainos vakaras, atrodo, buvo neblogas, nes spaudos bei visuomenės atsiliepimai buvo gana palankūs ir skatiną rengėjus bei programos dalyvius ateities darbams.

Vakaras pasisekė ne vien dėl rengėjų "kaltės", bet ir dėl gerų talkininkų. Kai didžiūmos produktų nereikėjo pirkti, tai buvo galima ir svečius gardžiai pavaisinti.

Todėl visiems mieliems korespondentams, kritikams, talkininkams ir talkininkėms, laikraščių redakcijoms, brangiesiems programos atlikėjams nuoširdžiausia padėka ir pagarba.

Romui Šležui už didelę darbą tvarkant apšvietimą ir P. Plikšniui už padovanotas nuotraukas ačiū, ačiū.

Už pasitaikiusius nesklaidumus ar klaidas malonėkite rengėjams atleisti.

Jūsų Bostono Ramovės valdyba

Ziūrėkite, ką jūsų "senos mados" šeimos bankas duoda

dabar
5 1/4 %

- Nuo įdėjimo dienos
- Be įspėjimo iš anksto
- Kas mėnuo priskaitoma
- Už visus indėlius moka

• Pilnas draudimas — Bankas veikia 105-tuosius metus
Nuosimčiai nurašomi nuo Mass. mokesčių

South Boston Savings Bank

ALFRED W. ARCHIBALD, PREZIDENTAS
460 West Broadway, South Boston, Mass.
Skambinkite 268-2500

sąskaitai atidaryti nuo 8 val. ryto iki 5 val. popiet
Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Šalina ir adv. Jonas Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikabinti ir lietuviškai.
Turtas (Assets) virš \$132,000,000

M & T OIL CO., Inc.

641 E Broadway So. Boston, Mass. 02127

- ☐ Krosnies aptarnavimas
- ☐ Automatinis įpilimas
- ☐ Patogios mokėjimo sąlygos
- ☐ Pilnas šildymo įrengimas

Skambinkite

268-4662

The Apothecary

LIETUVIŠKA TIKRA VAISTINE

Parduodame tikrai vaistus, išpildome gydytojų receptus ir turime visus gatavus vaistus.

Jei reik vaistų — eikite į lietuvišką vaistinę.
Sav. Emanuel L. Rosengard, B. S., Reg. Pharm.

182 a W. Broadway, tarp E ir F gatvių, SO. BOSTON.

Telefonas AN 8-6020

Nuo 9 val. ryto iki 8 val. v., išskyrus šventadienius ir sekms.

Dažai ir Taisai

Namui iš lauko ir viduje.
Lipdu papirus ir taisau
viena, ką pataisyti reikia.
Naudoju tik geriausią
medžiagą.

JONAS STARINSKAS
220 Savin Hill Ave.
Dorchester, Mass.
Tel. CO 5-5854

Flood Square Hardware Co.

Savininkas N. J. ALEKNA
628 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS.
TELEFONAS AN 8-4140
Benjamin Moore Dažai
Popierius Sienoms
Stiklas Langams
Vienkile reikmenys namams
Reikmenys plumbieriams
Vienkile valymo daiktai

Telefonas: AN 8-2806
Dr. Jos. J. Donovan

Dr. J. Pašakarnio

IPEDINIS
OPTOMETRISTAS

Valandos:
nuo 9 val. ryto iki 5 val. vak.
Vakaras iš anksto susitarus
447 BROADWAY
South Boston, Mass.

DRAUDIMO AGENTORA
Atlieka įvairių rūšių draudimus
Kreiptis sena adresu:

BRONIS KONTRIM
598 Broadway
So. Boston, Mass. 02127
Tel. AN 8-1761

A. J. NAMAKSY

Real Estate & Insurance
321 County Club Rd.
Newton Centre, Mass. 02159
Tel. 332-2645

Išnuomoja

Išnuojamas 2 kambarių butas
So. Bostone, 402 E. 7th St.
Telefonas: 268-6412. (20)

TEL. AN 8-2124

Dr. Amelia E. Rodd

(RUDOKIUTĖ)
OPTOMETRISTE
Valandos:
nuo 10 ryto iki 6 vakaro
Trečiadieniais — uždara
445 BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS.

Ketvirtis & Co.
—JEWELERS—

Laikrodžiai-Deimantai
Papuošalai
Elektroniniai Prietaisai
Rūpestingai taisome laikrodžius
Siedus, papuošalus
379 W. BROADWAY
SOUTH BOSTON
Tel. AN 8-4649

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

IVAIRIAUSIAS DOVANAS
siunčia betarpiškai

IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
ir kitus Rusijos okupuotus kraštus

Pristatymas greitas ir garantuotas

Atidaryta darbo dienomis
nuo 9 val. ryto iki 5 val. vak.
o šeštadieniais
nuo 8 val. ryto iki 2 val. p.p.

331 W. Broadway
So. Boston, Mass. 02127
Tel. 268-0068

Vedėjas J. Vaičiaitis.

Skelbtis
„Keleivyje“
yra naudinga!

Trans-Atlantic Travel Service

DAUGIAUSIA PATYRUSI LIETUVIŠKA TURIZMO ĮSTAIGA

Norintieji keliauti, praleisti atostogas saulėtose salose, aplankyti gimines Lietuvoje ar juos atsikvies. ti į svečius — geriausiai ir greičiausiai jums patarnaus Trans-Atlantic Travel Service. Čia visų lėktuvų bilietai (air tickets) išrašomi belaukiant — be jokio papildomo mokesčio.

Siunčiant pinigus ir siuntinius į Lietuvą ar perkant prekes tiems siuntiniams (skryties, lietaščius, mežtinius, įvairias medžiagas), sąžiningiausiai patarnauja

Globe Parcel Service, Inc.

Dovanų pažymėjimus ir rusiškų prekių užsakymus be papildomo mokesčio siųskite savo giminėms tik per

Podarogifts Inc. skyrių Bostone

Darbo valandos: Kasdien 9—5
Ketvirtadieniais 9—7
Šeštadieniais 8—12

390 W. Broadway
So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: 268-8764

Visų skyrių vedėja Aldona Adomonis

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

169 Milbury St.
WORCESTER, MASS.

Tel. SW 8-2888

yra vienintelė oficiali įstaiga Worcester, kuri siunčia siuntinius tiesiog iš Worcesterio į Lietuvą ir kitas Rusijos valdomas sritis. Čia kalbama lietuviškai, patarnaujama greitai ir sąžiningai. Siuntiniai nuveina greitai ir tvarkingai.

Čia galima gauti įvairiausių importuotų ir vietinės gamybos medžiagų ir kitų daiktų, tinkamų Lietuvoje, labai žemomis kainomis.

Vedėja B. Svickienė

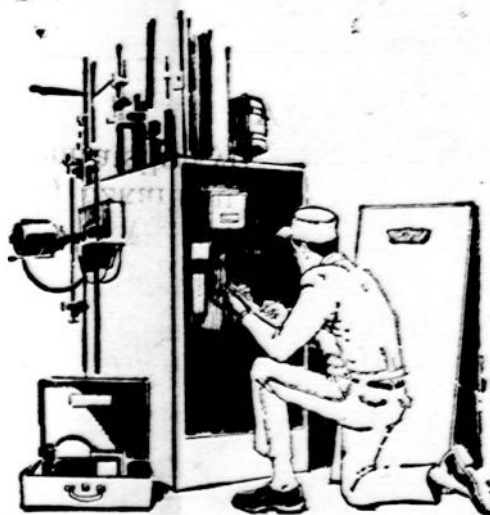
ATLAS PARCELS CO.

82 Harrison Street,
Worcester, Mass. 01604
Tel. 798-3347

Tiesiai iš Worcesterio siunčiam įvairius siuntinius į Lietuvą ir kitas Rusijos valdomas plotus! Siuntiniai sudaromi iš vietinės gamybos medžiagų, apavų, maisto ir pramonės gaminių. Turime vietoje įvairių vietinės gamybos ir importuotų prekių iš kitų kraštų visai žemomis kainomis. Be to, siunčiame maistą, pinigus ir galite užsakyti jų gamybos prekes. Čia sumokėsite pinigus, o giminės ten vietoje galės pasirinkti užsakytas prekes.

Taipogi tarpininkaujame per tam tikras įstaigas atsikviesi gimines čia pas save į svečius ar nuolatiniams apsigyvenimui. Patarnavimas atliekamas greitai ir sąžiningai. Atsilankę įsitikinsite. Vedėjas A. Schyrinski

Tai veltui

Mums ištyrus jūsų alyva šildymo įrengimą dabar, gali jums sutaupyti pinigų per visą žiemą!

Mūsų veltui atliktas jūsų šildymo alyva sistemos ištyrimas gali pasakyti, kas reikalinga, kad ji žiemą veiktų taupiai ir efektingai. Gal reikia išvalyti, pritaikyti, ar mažas dalis pakeisti? O gal norėsite jūsų burnerį pagerinti Texaco's Flame Guard? Naujo mokslinio liepsnai kontroliuoti prietaisu, kuris burnerio veiksmingumą gali padidinti iki 42%. Mes rūpestingai atliekame tą darbą. Tuoj mus pašaukite.

FORTUNA FUEL Co.

487 Washington Street
Dorchester, Mass. 02124.
24 valandų patarnavimas
GE 6 1204

Knyga yra geriausias žmogaus draugas